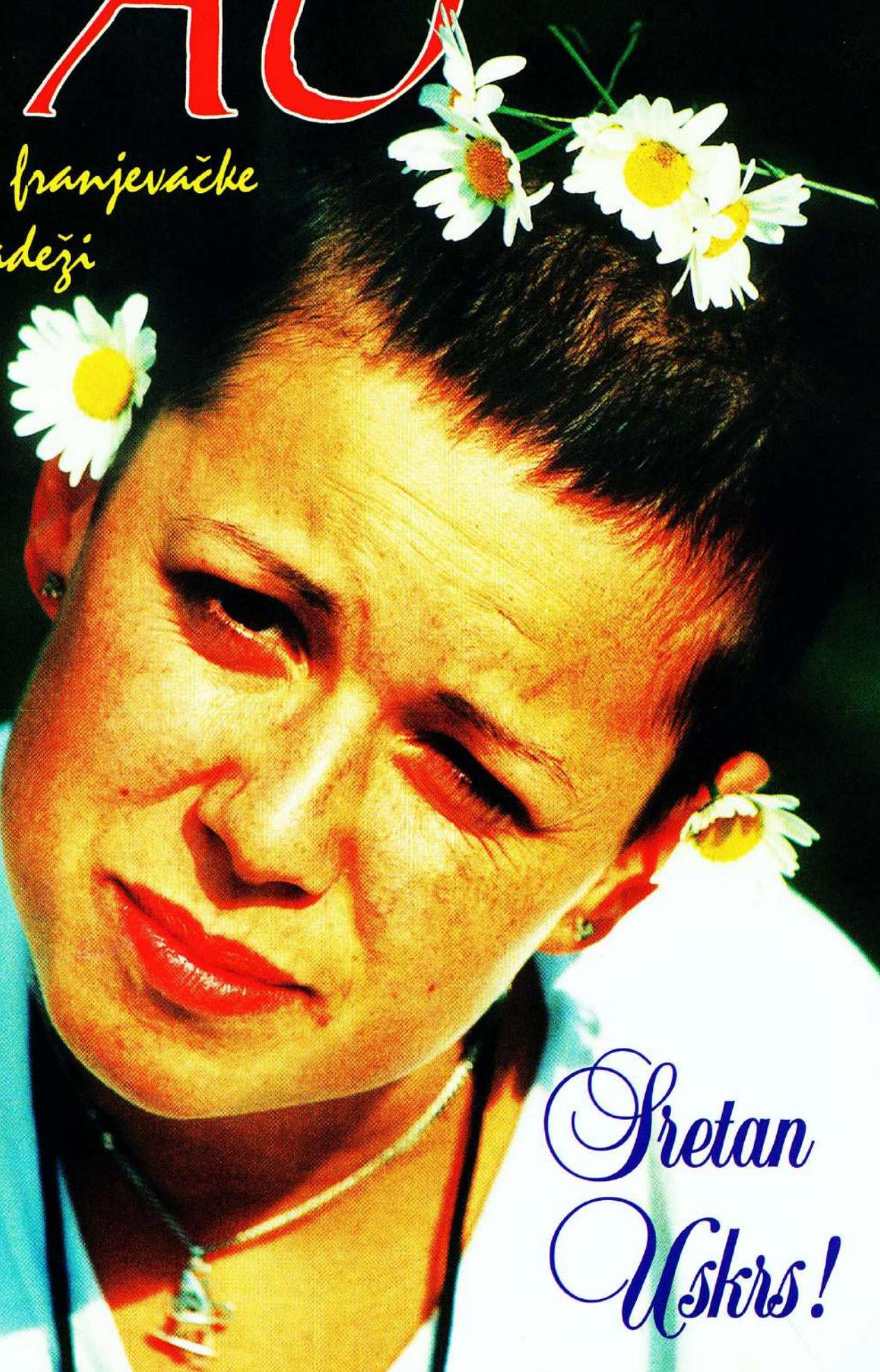

TAU

List franjevačke
mladeži

*Sretan
Uskrs!*

*Tek kada zadnje stablo bude posjećeno,
Tek kada zadnja rijeka bude otrovana,
Tek kada zadnja riba bude ulovljena,
Tek tada ćemo shvatiti da se novac ne
može jesti.*

Navajo indijanci

UVODNA RIJEČ

Vjerujem da ste vrlo brzo uočili da je "Tau" ponovno prošao kroz svojevrstan brodolom. Na svu sreću, trup nije oštećen, ali kormilo smo morali promijeniti. Posadi je žao što je izgubila jednog od najboljih navigatora, kojemu smo zaista zahvalni što smo pristigli na kopno. Ali vrijeme čini svoje i moramo krenuti dalje. Od ovog broja krećemo jednim novim putem. Osam stranica siromašniji okrećemo novu stranicu. Više ćemo se baviti predstavljanjem naših bratstava, a s nešto manje pozornosti bilježit ćemo događaje izvan FRAME. Nadam se da ćemo zajedno stvoriti dobar list, namijenjen prvenstveno nama, članovima FRAME, a tek onda drugima. A kako bi u budućnosti bilo što manje brodoloma, radujem se novim suradnicima i zahvaljujem, ispred uredništva, svima vama koji ste sve ovo vrijeme ostali uz nas.

Igor Kanižaj

SADRŽAJ

4 Praskozorje kršćanstva

6 Uskrs - riječ teologa

9 Vijesti o Frami

12 Provincijska skupština

Samobor

18 Frama Virovitica

20 Frama Međugorje

22 Velika nagradna igra

23 Recenzija

"Prividi" - Richard Bach

24 Poezija

25 Humor

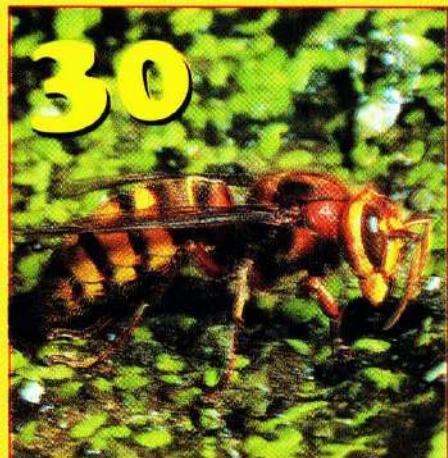
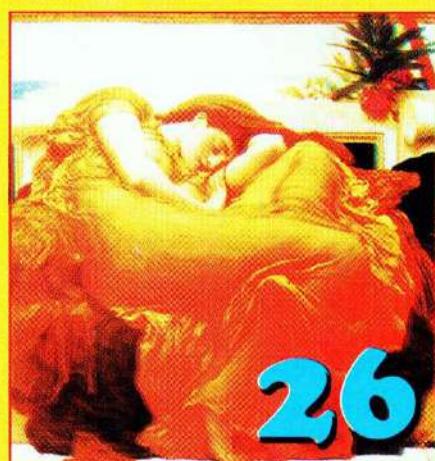
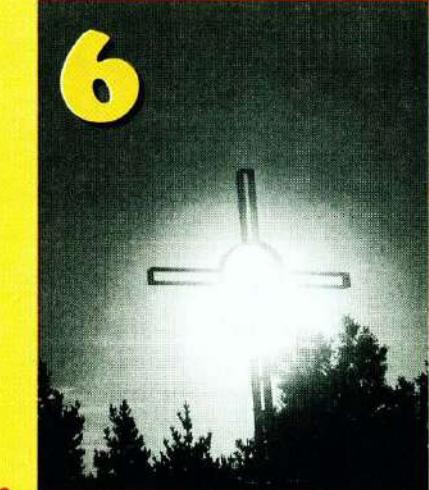
26 Riječ psihologa

Spavanje - što je to?

28 Ekologija

Priča sa Zemlje

30 Jeste li znali

TAU - LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

List izdaje: Nacionalna središnjica Franjevačke mladeži

List uređuje: Novinska agencija FRAME

Glavni i odgovorni urednik: Igor Kanižaj

Zamjenik glavnog urednika: Zorana Perinčić **Grafički urednik:** Ivan Jengić, **Urednik fotografije:** Mario Miloš

Viši suradnik: Dario Brigić (187 cm)

Suradnici: Ana Kršinić, fra Leonardo Kovačević, Silvestar Vrlić, Sandra Matosić, Ivan Alduk, Gorana Bukša, Ivana Hanaček, Ivana Belušić, Lidija Miler, Danijel Maljur, Marija Magdić, Marija Nadilo, Magdalena Katić, Renata Curic, Siniša Pucić, Andreja Križanić, Dragica Jengić, fra Darko Tepert, Alenka Golubic, Marija Kilić, Ilijana Mandić, Fabijan Kale, Ivana Stiperski, Helena Salopek, Renato Matic

Tajnik: Stjepan Kelčić

Lektor: fra Krunoslav Kocijan, Unos teksta: Marija Magdić

Adresa uredništva: Kaptol 9, 10 000 Zagreb, Hrvatska **Tel./fax:** 01/481-48-24, **E-mail:** frama.centar@ofm.hr

Broj ţiro računa: 30105-678-106622

Broj deviznog ţiro računa (kod Privredne banke Zagreb d.d.): 70310VAL-5782800-558443 (za Udrugu Franjevački pokret)

Pretplata: Godišnja pretplata za 4 broja za Hrvatsku iznosi 24 Kn, za B i H 6,00 DM (24 Kn), za inozemstvo 8,00 DM

Rukopisi i fotografije vraćaju se u dogовору s uredništvom.

Priprema i tisak: Offset - Markulin / Lukavec

Praskozorje kršćanstva

Rađanje vjere na tlu našeg postojanja

"Isus im pristupi i prozbori: Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Podite dakle i učinite mojim učenicima sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duba Svetoga, učeći ih čuvati sve što sam vam zapovijedio! I evo ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta"

(Mt 28, 18-20).

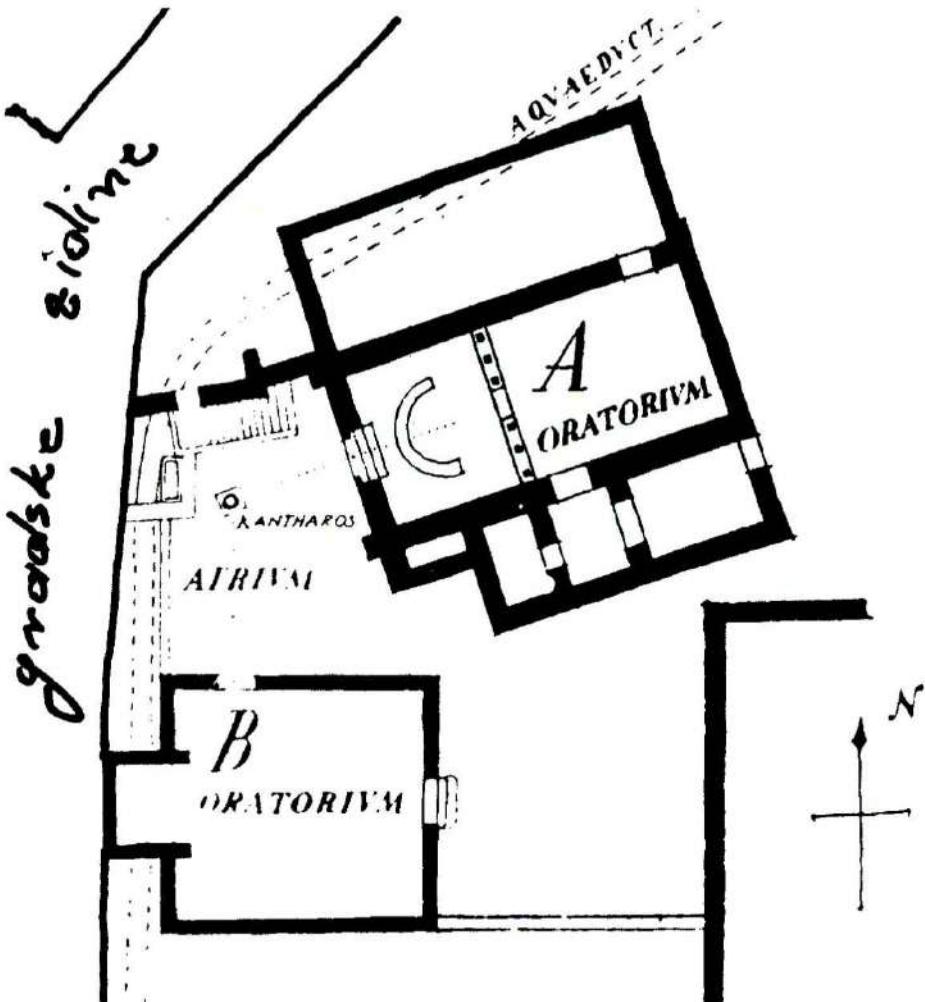
Vec dvije tisuće godina dio čovječanstva skupa s Njime - i On u njima - čuva i širi sve što nam je zapovijedio. I tako se u tome velikom, predivnom, u neku ruku "božanskom poslanju" rijetko upitamo o prvim svjedocima Sina Čovječjega.

Upitamo li se ikada kako je bilo tim ljudima u ondašnjem rimskom svijetu, punom praznovjerja i božanstava posvećenih i najsitnijim stvarima, vjerovati i svjedočiti o "Čovjeku" koji je radi spaša svih, ali baš svih ljudi, razapet na križ? Križ - u Rimu simbol sramote i poništenja. I ne samo to. On je nakon smrti živ i smrt je zauvijek pobijedio, a rimski simbol sramote postao je znamen te iste pobjede.

Kako je bilo sv. Pavlu (Rim 15, 19), ili Titu (2Tim 4, 9-10), koji su došli do Ilirika i Dalmacije - starih rimskih provincija - a danas ovih naših prostora?

Prvi svjedoci vjere

Teško da će arheolozi i povjesničari ikada naići na čvrst i opipljiv trag tih prvih kršćana. Oni su svoju vjeru nosili ondje gdje je ona najjača i gdje nikada ne umire - u srcu i duši. Pitanje je

Oratorij A i B, prva okupljališta kršćana u Saloni (današnji Solin).

kako bi se i koliko čvrsto male, neugledne predmete sa simbolikom kruga i križa iz tog razdoblja uistinu moglo povezati uz kršćane. Tada se carstvom širio i jedan drugi kult - **kult Nepobjedivog Sunca** (SOL INVICTUS), kojemu su krug i križ pradavno znamenje. Uistinu, zagledamo li se u Sunce (koliko je to moguće) - jasno ćemo vidjeti četiri zrake spojene u križ. Provjerite ako ne vjerujete.

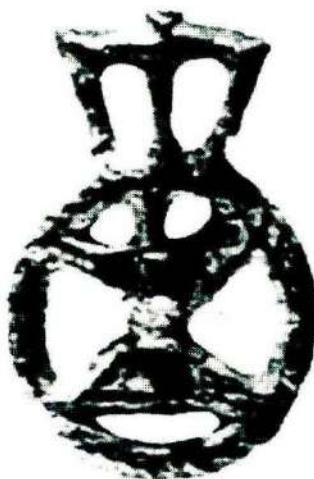
Teško ćemo iz dubine prošlosti izvući one prve kršćane. Ali oni - koliko nam god bili tajnoviti - radili su ono što su najbolje znali. Vjerovali su i vjeru su širili. I koliko se god rimski carevi borili protiv rastućeg kršćanstva, ono se nazaustavljivo širilo carstvom, a mnogima nije bilo jasno da je krv nedužnih i

krv mučenika njegovo sjeme. Krivili su ih za slabljenje države, za nemire, za odvratno praznovjerje - ali vjera je rasla i na kraju se protiv nje nije vrijedilo boriti. Malo je tko više vjerovao u brojne kipove, u najšarolikiji spektar božanstava ikad viđen i stvoren. Malo je tko više imao vjeru i štovao stare bogove; sve je to bila samo jedna dosadna i isprazna tradicija. Ljudi su očajnički tražili nešto novo, više, duhovnije, nešto što će im ponuditi mir i utjehu.

Pobjedio si, Galilejče

Prvo se pojavio Mitra, Nepobjedivo Sunce, zatim razni bogovi s Istoka, no među njima bio je jedan koji će ih sve vrlo brzo obasjati i svladati jakošću svoje svjetlosti. I jedini će opravdati izreku "ex Oriente lux". Put do te pobjede nije bio nimalo lagan, a dogadaji na ovim našim prostorima tako jasno o tome govore. Kršćanstvo Ilirika (Dalmacije i Panonije) natopljeno je krvlju mučenika. Legenda govori o biskupu Venanciju, ubijenom oko 250. godine u Delminijumu (Tomislavgradu). Tridesetak godina kasnije u Salonu (glavni grad provincije Dalmacije) dolazi Sirijac Domnio i u tom bogatom gradu organizira prvu kršćansku općinu s malim kultnim prostorom do samih gradskih zidina (tzv. Oratorij A), na mjestu gdje će se kasnije razviti veliki episkopalni centar. U to vrijeme u isti grad stiže tangar (bojadisar sukna) Anastazije iz Akvileje.

Želeći iskazati svoju vjeru, on na vrata svoje radnje stavlja križ. Tadašnja vlast je sve to kako - tako tolerirala dok Dioklecijan (ili zet mu Galerije) nije odlučio zatruti kršćansko ime. Ubijen je svatko tko nije šrtvovao bogovima, a samog cara priznao božanstvo.

Metalni nalazi za koje je teško utvrditi pripadaju li kršćanskom ili poganskom kultu.

Godine 304. u salonitanskom amfiteatru gradski prefekt Marko Aurelije Jul dao je Domniju odsjeći glavu, a tangara Anastazija utopiti u moru s mlinskim kamenom oko vrata. Ni u najgorim noćnim morama Dioklecijan nije mogao sanjati da će u njegov mauzolej (današnja splitska katedrala) dospjeti kosti tih mučenika i da će oni koje znamo kao sv. Duju i sv. Staša pod svoju vječnu zaštitu uzeti grad kojemu je car udario temelje. Ostvarila se tako rečenica koju je 363. pred smrt u Perziji izrekao posljednji rimski poganski car Julijan II. Apostata - NENIKEKAS GALILEE - **Pobjedio si, Galilejče!**

Grimizni trag

Progoni su bjesnjeli diljem carstva, pa tako i Ilirikom - u Sisciji (Sisak) pao je biskup

Kvirin,

S i n g i d u n u m u (današnji Beograd), prezbiter Montan i njegova žena Makrina, u Sirmiju (Srijemska Mitrovica) Irenej, Demetrije Sinerot, te "Četvorica ovjenčanih" - četiri kipara koji su odbili isklesati lik boga Eskulapa, pa su kao

kršćani u olovnim sanducima bačeni u rijeku. U Istri umire biskup Mauro, a u Cibalama lektor tamošnje crkve Polion. Ovo su nam samo oni znani - a gdje su ostali? Legende govore o još 40 ubijenih u jednoj noći progona u Saloni. Ironija je u tome što su svi ti progoni trajali vrlo kratko, a bili su tako siloviti. Zamislimo se jednom nad sudbinom svih tih ljudi, pokušajmo razmišljati kao oni. Uči u njihova srca nije teško - treba samo vjerovati u "Galilejca", a naše će oči onda gledati duboko u ljudsku dušu i ondje zapaliti veliko svjetlo svijeta. Vjeru koju su nam oni sačuvali i koju su žestoko branili onako kako je i On njih učio - ljubavlju - ne smijemo gubiti. Njega i njih, koji su s nama "u sve dane do svršetka svijeta", ne smijemo iznevjeriti niti odbaciti.

Ivan Alduk

DA ĆUDO BUDE VEĆE!

Piše: fra Tonio Vučemilović

Isusovo uskrsnuće je najljepša Tajna naše vjere, Tajna o životu, čovjeku i Bogu. I onda kad nam je objavljena, i tada ostaje Tajna, ali Tajna koja se slavi, kojoj se vjeruje, Tajna koja potiče i zadivljuje. Oni koji joj ne vjeruju smatraju je najvećom obmanom kršćanstva, dok je oni koji su joj povjerovali smatraju čudom, najvećim čudom čovječanstva.

Neumorno dokazivanje da je Isusovo uskrsnuće najveće čudo ostavljamo apologetima* prvih stoljeća i posljednjih naših desetljeća. Kršćanstvo je jednostavno definirano uvjerenjem da je Isus uskrsnuo. Mi radije polazimo od pretpostavke da za čudo nije dovoljan jedan divan dogadjaj, već da su potrebni i ljudi koji će spremno prihvatići da se nešto divno dogodilo. Tomu u prilog idu mnoge uskrsne ikone na kojima se vide zadivljena lica Isusovih učenika u susretu s Njime uskrsnulim.

Tu spremnost prihvatanja i svjedočenja uskrsnog događaja pokazali su apostoli i njihovi učenici u prvim stoljećima kršćanstva. Ako je kroz daljnju povijest ta spremnost i bila dovedena u pitanje zbog različitih institucionalnih uskogrudnosti, ona je i dalje tinjala u tolikim znamenitim i neznamenitim ljudima autentičnog stila kršćanskog življjenja koji se po njihovim djelima mogao i može prepoznati.

Plodovi jalovog svjedočenja

Danas, unutar našeg civilizacijskog konteksta življjenja, Uskrs, općenito gledajući, uglavnom postaje povod samo za slavlje, blagovanje i

Za čudo nije dovoljan jedan divan dogadjaj, već su potrebni i ljudi koji će spremno prihvatići da se nešto divno dogodilo.

"blagdaničarenje". Postoji trajna sklonost da se Uskrs pretvori u simbol s kojim se onda ponosimo, a njegova poruka ostaje tek lijepa utopija. I nedjelja, tjedna proslava Isusova uskrsnuća, pretvara se sve više u priliku za pokazivanje, u tradiciju, običaj, pobožnost, obred, manje u duhovnu snagu iz koje se crpi vjera i način života. Sakramenti su kod mnogih kršćana samo obredno prihvaćeni, a od života posve odvojeni. A jedan od prestižnih oblika takvog sterilnog svjedočenja je biti prijatelj s nekim svećenikom, ili u suprotnom s moćnim gospodarstvenikom. Ne treba biti sociolog da bi se takve stvari primjetile. I "Prljavo kazalište" pjeva: *Nedjeljom u crkvi izmole, i oni koji nikog ne vole, vjernici bez vjere, koji navrate da ih primijete!*

Mir je Isusov prvi uskrsni dar nama!

Pravom vjerniku blagdan Uskrsa želi biti podsjetnik na temeljne odrednice kršćanskog života, a ako ih se odrekne, u pitanje dovodi svoje vlastito biće, koje je suuskrslo zajedno s Kristom. U danima odmora i radosti zbog predaha to uopće nije lako, još manje komotno.

Uskrs nas podsjeća da u životu moramo ostvarivati i graditi mir, jer su i prve riječi koje je proslavljeni Krist uputio svojim učenicima bile: Mir vama! Mir je prvi uskrsni dar svima nama. Uskrsni mir nije poput mira kojeg nudi svijet, mira koji je mnogo puta uzrok novih nemira. U Mir vama uložena je kušnja, trpljenje i smrt Sina Božjega, te nam Njegov mir s pravom kazuje da je bol prava cijena svega što je dobro. Krist je svojim mirom obdario apostole i oni su dobili novu snagu, ne da se osvećuju za Njegovu smrt, već da ljubavlju traže put do potpunog i bezuvjetnog pomirenja među svim ljudima. Po Isusu, svaki njegov učenik mora biti graditelj mira.

Stoga i ovi uskrsni blagdani žele u svakome od nas posvijestiti Kristov mir, koji nam je dan da ga živimo, drugima nudimo i oko njega sabiremo sve ljude.

Danas, unutar našeg civilizacijskog konteksta življenja, Uskrs, općenito gledajući, uglavnom postaje povod samo za slavlje, blagovanje i "blagdanicarenje".

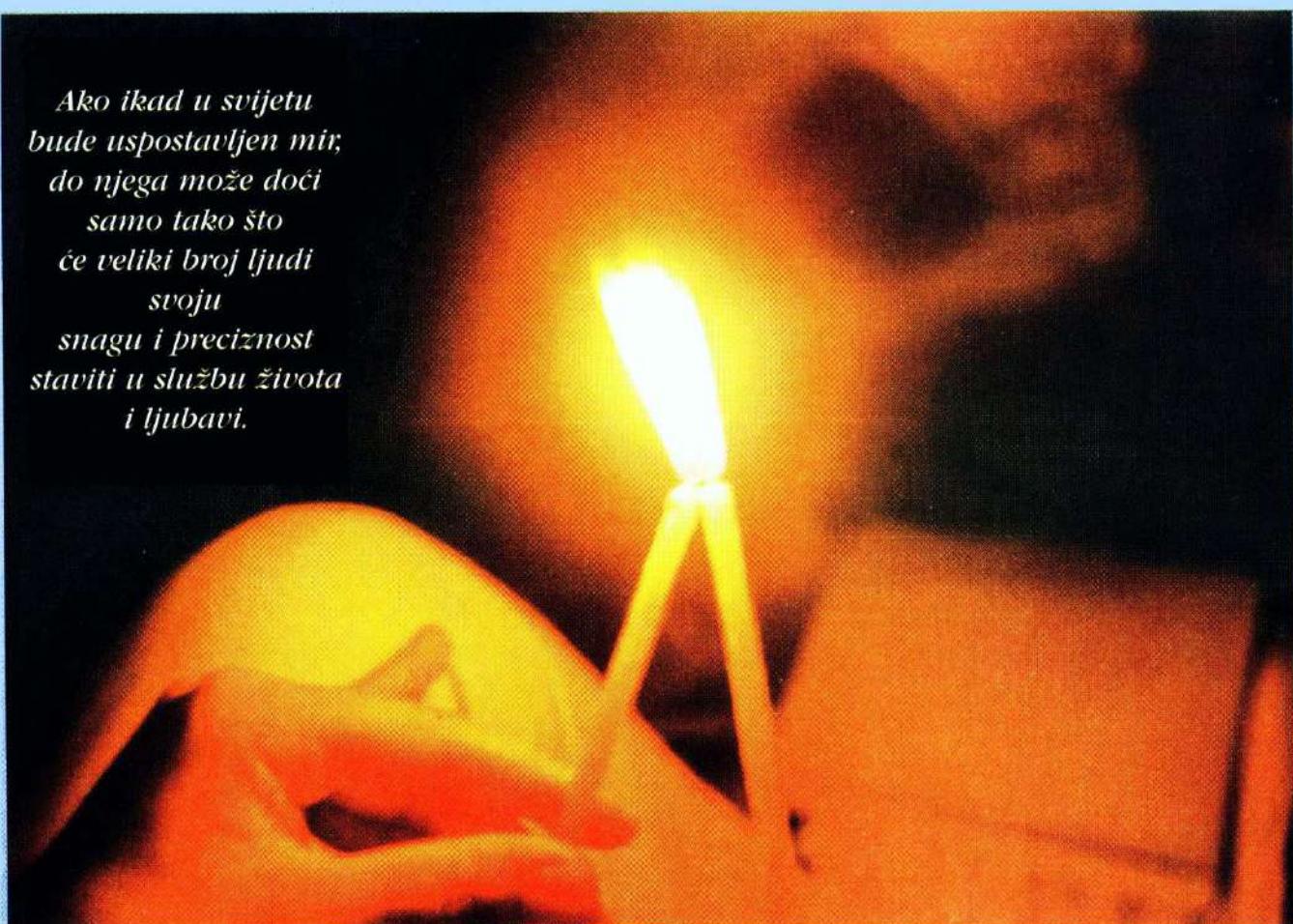
Ljudska bića oduvijek vole nanijeti bol svojoj subrači, ljudska vrsta je sklona popustiti svojim izopačenim zahtjevima, dopuštajući da se dogode užasne tragedije u kojima ljudi stradavaju i nestaju. Negdje sam čuo da svaki

oštija je od svakog dvosjekla mača; prodire dotle da dijeli dušu i dub, zglobove i moždinu te prosuduje nakane i misli srca. Nema stvorenja njoj skrivena. Sve je naprotiv, golo i razgoljeno očima Onoga komu nam je dati račun, kaže Poslanica Hebrejima.

Pozvani smo voditi nutarnji rat, rat sa samim sobom kako bismo postigli izvanjski mir, da više među ljudima ne bude rata, već da ljubimo jedan drugog kao brat brata. Ako ikad u svijetu bude uspostavljen mir, do njega može doći samo tako što će veliki broj ljudi svoju snagu i preciznost staviti u službu života i ljubavi. Takav rat i mir stavljeni su u temelje Kristova kraljevstva istine i života, kraljevstva svetosti i milosti, kraljevstva pravde, ljubavi i mira.

Svaki naraštaj ima pravo na svoj način

*Ako ikad u svijetu
bude uspostavljen mir;
do njega može doći
samo tako što
će veliki broj ljudi
svoju
snagu i preciznost
staviti u službu života
i ljubavi.*

čovjek nosi u sebi maloga diktatora. Zbog toga Krist nije samo donio mir, već je donio i mač; ali mač koji ne zasijeca uho sluge velikog svećenika, nego mač koji zasijeca duboko u našu unutrašnjost i zapodijeva rat sa silama tame i tako ubija malog diktatora.

Živa je uistina, Riječ Božja i djelotvorna;

razmišljati nad sadržajem evandelja. To pravo iskoristimo i ovog Uskrsa. U posljednjoj glavi Markova Evandelja uskrsli Krist kaže, uz ostalo, da će svi oni koji budu povjerovali Radosnoj vijesti govoriti novim jezicima. Novi jezici o kojima Isus govori imaju svoje posve određeno značenje u kršćanskom rječniku, o čemu nećemo sada.

Ali smijemo se pitati što još u sebi krije Isusov govor o novim jezicima? Možda i ovo: došlo je vrijeme da svi oni koji vjeruju u Radosnu vijest današnji jezik monologa zamijene jezikom dijalog-a.

U ovom našem, drugom tisućljeću dominirao je jezik monologa, čak i u Crkvi. Sada, pred sam početak trećeg tisućljeća, Crkva pred sve nas stavlja imperativ otvorenog, slobodnog i ravnopravnog dijaloga u svim ljudskim odnosima. Ako i malo zavirimo u Svetu pismo Novoga zavjeta, vidjet ćemo da nam se Bog u Isusu Kristu objavio upravo kao Bog dijaloga. Isus se stalno družio s ljudima, osobito s onima s kojima je tada prema židovskom zakonu bilo zabranjeno razgovarati, s grešnicima. On je metodom dijaloga grešnike izvodio na pravi put. Sjetimo se samo žene uhvaćene u preljubu ili carinika Zakeja ili žene Samarijanke. Isus čak i na križu vodi dijalog s jednim od razbojnika: "Još večeras bit ćeš sa mnom u raju", kaže mu. Slijedeći logiku Svetoga pisma, reći ćemo: ako je Bog tako razgovarao s nama ljudima, i mi smo dužni tako razgovarati jedni s drugima.

Uskrs je čudo po kojemu Isus zauzima svoj konačni stav, i prema Bogu i prema čovjeku.

Dakle: ne govor, nego razgovor. Da čudo Uskrsa bude veće, prisjetimo se i Tome apostola, koga je kršćanska tradicija prozvala nevjernim. On sumnja u uskrsnu istinu; hoće staviti prst i opipati da bi vjerovao. U pitanje nije postavio svoje

uvjerenje i svoju istinu, već ono što su govorili apostoli: Vidjesmo Gospodina. Toliko je bio uvjeren u sebe da je Krist Gospodin sam zaželio da mu Toma stavi ruke u njegove rane i tako postane i ostane vjeran, a ne nevjeran. Tomina nevjera neka nam bude poticaj da ne budemo poput njega, već da znamo uvijek iznova preispitati sebe, voditi dijalog sa samim sobom, što se u kršćanstvu naziva ispit savjesti. Ne bojmo se u pitanje dovesti vlastita svagdašnja uvjerenja i korigirati ih onom vječnom istinom koju nam je Isus objavio ("Što god ste učinili jednom od ove moje najmanje braće, meni ste učinili"). Ukoliko naše istine i opredijeljenosti budu protiv čovjeka, onda će biti i protiv Boga.

Uskrs je čudo po kojemu Isus zauzima svoj konačni stav, i prema Bogu i prema čovjeku. Taj stav zauzmimo i mi ovoga Uskrsa i dajmo tako svoj doprinos njegovoj zbilji.

PROVINCIAL ASSEMBLY OF THE FRANJEVAČKE MLADEŽI IN HERCEGOVINA

Franjevačkoj mlađeži u Bukovici bila je ukazana čast da bude domaćin Prve provincijske skupštine FRAME u Hercegovini. Na tom susretu bili su nazočni delegati svih jedanaest bratstava. Susret je započeo misnim slavlјem u crkvi Sv. Ante u Brišniku. Misno slavlјe predvodio je **fra Stipe Kurevija**, duhovni asistent Frame u Posušju. U propovijedi je naglasio potrebu

svjedočenja, osobito nas mladih, u današnjem svijetu. Djela imaju svoju težinu i jačinu. Riječi bez djela su mrtva - kako kaže sv. Pavao.

Radni dio ovog susreta nastavljen je u jednoj od prostorija naše kuće uz crkvu, gdje se inače održavaju redoviti susreti Frame župe Bukovica. Pored delegata iz jedanaest zajednica, gosti su bili i predstavnici FSR-a - provincijska ministrica gospoda **Zdenka Miličević** i provincijski asistent **fra Miljenko-Mika Stojić**.

Provincijski duhovni asistent **fra Branko Radoš** pozdravio je sve nazočne, a potom podnio izvješće o radu Frame od njenog osnutka u Hercegovini. Pri tome je osobito napomenuo osnovni cilj Franjevačke mladeži: "Prijateljstvo s Kristom preko sv. Franje". Uz neke dodatke pojedinaca, svi su nazočni prihvatali izvješće. Nakon toga uslijedio je izbor provincijskog vodstva. Tajnim glasovanjem za predsjednika je izabrana **Davorka Banožić** iz Širokog Brijega, a za dopredsjednika **Slavica Čalić** iz Tomislavgrada. Uz njih dvije za vijećnike su izabrani **Berislav Jurić i Ante Ivanković** iz Tomislavgrada, te **Dragan Lovrić** iz Širokog Brijega. Za provincijskog duhovnog asistenta izabran je **fra Branko Radoš**, a za njegova zamjenika **fra Mladen Sesar**. Pod točkom razno predloženo je mnogo prijedloga za sljedeću godinu. Dogovoren je i godišnji provincijski susret svih bratstava od 30. travnja do 2. svibnja 1999. u Tomislavgradu. Ovaj susret još je jedan dokaz da zajedništvo čini ljude sretnima, i to nam je ujedno poziv da svi članovi Franjevačke mladeži i dalje rade na dobrobit svega puka Božjega u sredinama u kojima žive.

NAF

SABOR FRAME U ŠIROKOM BRIJEGU

13. veljače 1999. u prostorijama samostana održan je treći po redu Sabor FRAME Široki Brijeg. Uz duhovnog asistenta **fra Vinka Kuraliju** na Saboru je sudjelovalo 58 framaša. Sabor je započeo jutarnjom molitvom. Zatim je slijedio rad po skupinama koje su nosile nazine značajnih dogadaja iz Franjina života (Pjesma stvorova, Porcijunkula, Stigme, Gospoda siromaština...). Radilo se na temu: Bog Otac, Franjo brat, ja. Animatori su izvijestili o radu svake skupine. U podne je bila zajednička molitva, a nakon nje ručak. Okrijepljeni, framaši su nastavili poslijepodnevni rad, podijelivši se ponovno u skupine. Razgovaralo se o životu u FRAMI: što je do sada napravljeno, što treba popraviti i kako još kvalitetnije raditi u budućnosti. Framaši su iznosili svoje prijedloge na temelju kojih su doneseni zaključci i smjernice za budućnost. Sabor je završio svetom misom.

DAN ŽIVOTA U IMOTSKOJ FRAMI

Franjevačka mladež iz Imotskog ove se godine posebno pripremala za Dan života, koji je proslavljen 7. veljače. Jedan naš susret posvetili smo tom danu. Započeli smo

molitvom krunice. Molili smo da u cijelom svijetu, a posebno u našem narodu, raste ona prava kršćanska ljubav prema ljudskom životu, od trenutka začeća, pa sve do naravne smrti. Nakon toga **Antonija Dragun i Jelena Spajić** pročitale su nam Poruku biskupa Hrvatske biskupske konferencije u povodu Dana života.

U subotu, dan prije Dana života, članovi naše karitativne skupine, na čelu s voditeljicom **Josipom Kilić**, posjetili su jednu osamljenu staricu i predali joj poklone. U društvu s tom staricom molili smo, pjevali i pričali. Bila je do suza dirnuta našim dolaskom. Ispratila nas je sa suzom u oku i sa zahvalnim riječima. Zaželjela nam je mnogo Božjeg blagoslova, a mi smo joj obećali ponovni dolazak. Naše framašice, maturantice **Angela Aračić i Antonija Dragun** s mnogo ljubavi i truda napravile su i prigodni plakat. One su slikom i riječima, i to vrlo uspješno, izrazile svoju ljubav i poštovanje prema ljudskom životu. Plakat su stavile na glavni oltar. Svi koji su ga vidjeli, vjerujemo da su osjetili ljepotu ljudskog života i da je u njima spontano porasla i ljubav prema njemu. Nedjeljno misno slavlje na sam Dan života predvodio je naš duhovni voditelj i

vjeroučitelj fra Jakov Udovičić. U propovijedi je posebno naglasio da je ljudski život Božji dar i da smo ga mi kršćani pozvani ljubiti i poštivati na poseban način. Svoju poticajnu propovijed završio je riječima Majke Tereze:

"život je ljepota, divi se."

"život je blaženstvo, okusi ga."

"život je bogatstvo, čuvaj ga."

"život je ljubav, uživaj je."

"život je sreća, zasluzi je."

"život je život, brani ga!"

Nadamo se da smo barem u pojedincima uspjeli probuditi ljubav i poštovanje prema ljudskom životu od začeća pa sve do naravne smrti. U tom slučaju naš trud nije bio uzaludan.

NAF

PROVINCJSKO VIJEĆE U IMOTSKOM

Sastanak članova provincijskog Vijeća FRAME održan je u Imotskom 29. prosinca 1998. Na sastanku su doneseni sljedeći zaključci:

1. Da se seminar za animatore održi u Zaostrogu ili Živogošću od 6. do 8. travnja. Na seminaru će sudjelovati 4-5 članova iz svakog bratstva.
2. Provincijski godišnji susret trebao bi se održati u Sinju i treba ga uklopiti u nadbiskupijski susret mladih. FRAMA bi imala svoj dvodnevni program, a treći bi se dan priključila mladima iz cijele nadbiskupije (30. travnja, 1. i 2. svibnja).
3. Provincijski hod bit će održan krajem srpnja, a razgovaralo se i o organiziranju meduprovincijskog hoda od Imotskoga do Medugorja.
4. Svako bratstvo mora voditi arhivske knjige. Tu spadaju: Knjiga popisa članova s obećanjima, Zapisnik vijeća mjesnog bratstva i Kronika mjesnog bratstva, te album za slike.
5. Svako bi bratstvo trebalo izraditi godišnji ili mjesecni plan i program rada.
6. Posebno se preporuča rad s "Malom Framom - Glasnicima sv. Franje". To su učenici sedmih i osmih razreda osnovne škole. Na taj ih se način priprema za primanje u FRAMU, a to je prilika za bolji rad na redovničkim zvanjima.

SUSRET BRATSTAVA IZ RIJEKE

Nakon dugo vremena održan je susret bratstava grada Rijeke. Pored Zagreba, Rijeka ima najviše bratstava (trenutno djeluju tri Frame: **Trsat, Krnjevo i Žabica**, tj. **Gospa Lurdska**) u Hrvatskoj i šire, pa je već bilo i vrijeme da se održi jedan ovakav susret. Za domaćina izabran je "najstariji brat u gradu", tj. Frama Trsat. Budući da nije bilo baš previše vremena za organizaciju samog susreta, cijeli program trajao je oko dva sata, a sadržavao je: molitvu, meditaciju i predstavu na temu "Siromaštvo", koju je izveo muški dio Frame Trsat. Istaknuta je zajednička želja da ovakvih susreta bude što više u budućnosti. Osim toga, dogovorene su i neke zajedničke akcije na području grada i šire, kao što su npr. mise za mlade, hodočašća i drugo. Jeden dio tog dogovora realiziran je već idućeg tjedna.

Siniša Pucić

HODOČAŠĆE U PADOVU

Na poziv framaša sa Žabice, nas 13 "sretnika" iz Frame Trsat hodočastilo je u **Padovu**, jedan od manjih talijanskih gradića, ali za Franjevački red itekako veliko i značajno središte. S nama su na hodočašću bili i framaši s Krnjeva, kao i **Vis "Nazaret"**, pobjednici "Framafesta". Nakon neplanirano

smo imali i sv. misu. Posjetili smo i bazilike Sv. Antuna Padovanskog i Sv. Justine. Kasnije je bilo vremena i za razgledavanje samog grada te za kupnju raznih suvenira. Povratak je protekao u vedrom raspoloženju, a u Rijeku smo sretno stigli u kasnim večernjim satima.

Siniša Pucić

BOŽIĆNI RUČAK ZA SIROMAŠNE

Već četvrta godinu za redom Frama Trsat je na sam Božić organizirala božićni ručak za siromašne i socijalno najugroženije gradane svoga grada i okolice. I ove godine framaši su utrošili dosta svoga slobodnog vremena na organizaciju samog ručka, što se na kraju i isplatilo. Pripremljeno je i podijeljeno oko 500 obroka na više od 400 ljudi, što

VIJESTI S TRSATA

dužeg zastajanja na državnim granicama, napokon smo u ranim poslijepodnevnim satima stigli u Padovu. Prvo odredište bila je crkva Sv. Leopolda Bogdana Mandića, gdje

je ujedno i rekord. Hrana se dijelila i za odnošenje kući, kao i odjeća i obuća, u čijem su nam prikupljanju i dijeljenju mnogo pomogli i framaši s Krnjeva. Cijeli ručak ne bi bio izvediv bez pomoći brojnih sponzora te svih ljudi dobre volje. Ovim, ali i prijašnjim ručkovima, kao i mnogim drugim akcijama, željeli smo apelirati i ukazati na mnoge egzistencijalne probleme današnjeg društva, što pokazuje i veliki broj ljudi kojima je potrebna pomoć u svakom pogledu. Mi ćemo zasigurno i ubuduće organizirati ovakve humanitarne akcije, ali pozivamo i druge framaše da u svojim gradovima i mjestima organiziraju ovakvu ili sličnu akciju.

Siniša Pucić

PROVINCJSKA SKUPŠTINA PROVINCije SV. ĆIRILA I METODA

Od 19. do 21. ožujka u Kući susreta "Tabor" u Samoboru održana je, nakon dugo vremena, Provincijska skupština FRAME Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Skupštinu je sazvalo Provincijsko vijeće na čelu s predsjednikom **Valentinom Kučićem**. Pozivu na skupštinu odazvalo se 16 bratstava ove Provincije. Prvog dana sve je naznačne u svoje ime, ali i u ime cijele Provincije, pozdravio provincijski duhovni asistent **fra Ivica Jagodić**, koji je predvodio i euharistijsko slavlje. Večernji program tog prvog dana bio je namijenjen boljem međusobnom upoznavanju svih sudionika, koji su ispleli pravu paukovu mrežu između sebe s ciljem što boljeg povezivanja svih bratstava. Drugi dan bio je središnji dio cijele Skupštine. Nakon jutarnje molitve i doručka krenulo se s poslom. Na temelju dopisa kojeg je Provincijsko vijeće poslalo svim bratstvima, zadatak svakog bratstva bio je sastavljanje izvješća o radu njihove zajednice u posljednje dvije godine. Tako je svaki član svakog bratstva iznosio podatke o načinu rada njihove zajednice, broju članova s obećanjima, akcijama i drugim aktivnostima, kao i o radu unutar vlastite župe, na području grada i dr. Bilo je riječi i o broju i ulozi animatora u pojedinom bratstvu, o njihovoj ulozi u organiziranju i animiranju tjednih susreta: o njihovom utjecaju na ostale članove bratstva. Nepozivanje duhovnih asistenata na Skupštinu pokazalo se dobrim potezom organizatora jer se moglo otvoreno i iskreno razgovarati o problemu koji je jedan od najizraženijih u većini bratstava, tj. o odnosu pojedinog bratstva i duhovnog asistenta, koji u nekim zajednicama ne dolazi do izražaja u onoj mjeri u kojoj bi trebao. Pojedina bratstva istaknula su i problem zajedništva koji je, na žalost, prisutan u tim sredinama. To je i poziv svim bratstvima da učine sve kako bi se problem (ne)zajedništva što prije riješio, jer zajedništvo je glavno obilježje svake Frame,

bez čega ona ne bi mogla normalno funkcionirati.

Nakon ručka i kratke pauze nastavilo se s radom, pa je tako na red za izlaganje došao i nacionalni predsjednik FRAME **Dario Brigić**, koji je u kratkom osvrtu na rad Nacionalnog vijeća FRAME u prošloj godini između ostalog spomenuo i (ne)odnos između FRAME i FSR-a, naglašavajući kako bi se taj odnos mogao mnogo bolje produbiti ako neki framaši odluče pristupiti FSR-u. Jedna vrsta odbojnosti framaša prema FSR-u proizašla je iz njihovog neznanja i straha da onaj tko pristupi FSR-u više nema pravo biti član FRAME, što nije točno. Dapače, fra Ivica je naglasio kako bi bilo najbolje da framaši koji još uvijek aktivno sudjeluju u FRAMI odmah pređu u novicijat za FSR, čime bi unijeli mnogo poleta, mladenačkog duha i entuzijazma u FSR, koji više ne bi bio samo zaštitni znak za stare bakice. Onome tko uistinu cijeli svoj život želi živjeti franjevaštvo jedina je opcija da

nakon FRAME, koja obilježava jedan dio njegovog života, prijeđe u FSR, u kojem se može ostvarivati cijeli život.

Nakon sv. mise i večere svi su sudionici imali priliku okušati se u kvizu, te se opustiti i naslijati uz voditeljski par **Leon** i **Dario**, tj. **Samantha**. Treći i posljednji dan ove Skupštine bio je, kako je Valentina rekla, improviziran, pa se tako "Taborom" najviše orila pjesma, smijeh i radost svih framaša. Provincijsko vijeće je pokazalo htijenje za rješavanje svih problema unutar svih bratstava, uredno je zapisivalo sve prijedloge i ideje koje bi se mogle realizirati u tijeku ove godine. Osim toga, predložilo je i podjelu Provincije na regije s ciljem boljeg povezivanja samih bratstava. Raduje zainteresiranost svih framaša za ove prijedloge, tako da je i dogovorena zajednička akcija i molitva svih bratstava u istom danu tijekom godine. Na kraju je dogovoren i ponovni zajednički sastanak krajem godine, pa se svi molimo da Duh Božji do tada vodi sva bratstva u njihovom zajedničkom radu i nastojanjima.

Siniša Pucić

KORIZMENO HODOČAŠĆE U MEĐUGORJE

IZBORI I PROGRAM ZA 1999.

ČAKOVEC.Prije Nove godine u Čakovcu su održani izbori. Članovi vijeća su: **Dijana Šimunković** - predsjednica, **Petra Topličanec** - potpredsjednica, **Tanja Horvat** - tajnica, te **Mladen Medlobi i Vladimir Sedlar** (vijećnici). S Novom godinom uveli smo i jednu novost - podijelili smo se na dva dijela: na framaše koji su dali obećanja i na one koji se pripremaju za svečani obred. Radit ćemo u isto vrijeme, i to utorkom, da bi se kasnije sastali na zajedničku molitvu i razgovor. Budući da smo tek počeli s takvim načinom rada, vjerojatno će doći do nekih izmjena. Osnivali smo i blagajnu, u koju ćemo mjesечно ulagati, kako bismo mogli financirati razne aktivnosti. Povezali smo se čvršće s FSR-om; jedan član Vijeća ide svaki mjesec na FSR-ove sastanke, a i dogovorili smo se da ćemo svakog mjeseca zajedno odlaziti u posjet bolesnicima i starijim osobama.

Sandra Bosnić

PRODAJA KOLAČA U METKOVICU

U subotu, 12. prosinca 1998. Frama iz Metkovića organizirala je na središnjem trgu prigodnu prodaju domaćih kolača. Održavanje akcije bilo je predviđeno od 8 do 17 sati, no odaziv sugrađana premašio je sva naša očekivanja. Već u 12 sati prigodno ukrašeni standovi ostali su prazni. Ukupnu svotu prikupljenog novca uputili smo u misiju u kojoj je živio naš Metkovac Ante Gabrić. Ovu akciju potpomogli su naši roditelji, naš duhovni asistent fra Luka Banić i Radio Metković. Veliku potporu pružio nam je i naš župnik fra Mate Matić.

Marija Nadilo

Bio je to prelijep sunčani dan 13. ožujka 1999., kad smo mi framaši iz Širokog Brijega hodočastili pješice u Medugorje. Okupili smo se u širokobriješkoj crkvi, pomolili se, primili blagoslov i oko 8 sati krenuli. Vodio nas je duhovni asistent fra Vinko Kuralija. Na putu smo bili veseli i u svakom srcu framaša video se plam ljubavi prema Svevišnjem. Bili smo zahvalni Bogu što smo ponovno dočekali dan kad ćemo opet, svi zajedno, hodočastiti našoj nebeskoj Majci, Kraljici mira.

Unatoč žuljevitim nogama, uz molitvu, pjesmu i druženje, put je nakon sedam sati hoda došao kraju. U Medugorju su nas primili domaći framaši s duhovnim asistentom fra Brankom Radošem. Nismo se previše odmarali. Preostalo vrijeme do sv. mise iskoristili smo za osobnu molitvu. Svi smo imali priliku ispovijediti se i tako se susresti s našim Gospodinom. Nakon ispovijedi slijedila je krunica i sv. misa, na kojoj smo nastojali biti što skrušeniji jer smo osjetili da je to mjesto nešto drugačije od ostalih. Poslije mise nas je obradovala mogućnost kratkog susreta i druženja s framašima iz Zagreba i Medugorja. U svakom framašu prepoznala sam osobu koja žudi za Kristom, nastojeći ga pronaći slijedeći stope sv. Franje. S njihovih lica odsjevala je svjetlost puna radosti, mira, dobrote i bratske ljubavi. Na koncu nam je bilo žao što se brzo rastajemo. Ali, jedno je sigurno: hodočastiti i častiti Boga zajedno - to je najljepše što se može dogoditi jednom framašu.

Marija Ćubela

PRVA OBEĆANJA U ZMIJAVCIMA

**Našao sam ga i on je našao mene,
moj Bog koji me voli...**

Ovako je u pjesmi "Moj Bog" napisao Josip Pupačić, a vođena riječima velikog hrvatskog pjesnika krenula je naša mladež putem Krista i sv. Franje. 7. veljače, u sklopu župskih misija, u Zmijavcima je mjesno bratstvo FRAME proslavilo obred davanja prvi obećanja. Obredu su prethodili temeljita priprava i brojna predavanja, a posebno predavanje **s. Klare iz Splita**. Svečani čin obavljen je u poslijepodnevnim satima nedjelje uz sudjelovanje velikog broja roditelja framaša, fratara i naših "kolega" iz susjed-

nih bratstava. Duhovno obnovljene i barem malo bolje čekaju nas brojni zadaci, a prvi su oni ekološke i karitativne skupine: čišćenje ranokršćanske bazilike u našoj župi i pomoć starima i nemoćnima.

Obred je protekao u pravom franjevačkom ozračju i zaslужio je da ga se proslavi. Oko toga su se potrudili i stari i mladi Zmijavčani.

Zaista, svi zajedno slavimo Gospodina.

Žarka Karoglan

DUHOVNA OBNOVA U TOMISLAVGRADU

5. i 6. ožujka pripravnici Frame Tomislavgrad, sa svojim duhovnim asistentom fra Antonom Ivankovićem, i uz nekoliko starijih članova, imali su duhovnu obnovu u Slanom. Uz križni put, krunicu, klanjanje, misu i rekreatiju, mladi su se nakon primanja u bratstvo po prvi put našli na ovakvoj obnovi, koja im je pomogla da se u ovom korizmenom vremenu što bolje priprave za Uskrs!

NAF

TOMISLAVGRAD: Primanjem novih članova 25. veljače Frama iz Tomislavgrada proslavila je svoju četvrtu godinu postojanja. Na večernjoj misi i na klanjanju koje je potom uslijedilo primljeno je novih 40 članova koji su prošli period inicijacije - upoznavanja sa životom sv. Franje i sa životom u bratstvu. Nakon obreda, uz skromno korizmeno slavlje, upriličena je mala izložba jednog od naših framaša.

(NAF)

OBEĆANJA U NAŠICAMA

U župnoj crkvi Sv. Antuna Padovanskoga 13. veljače svetu misu s početkom u 18 sati obilježio je obred davanja obećanja mladih koji su toga dana pred okupljenim vjernicima željeli obećati Bogu življenje evandelja kroz godinu dana u bratstvu Franjevačke mладеzi. Pripreme za sam čin obećanja s nama je prošao naš duhovni asistent.

Svoju odluku obećanici su potvrdili potpisima na oltaru u Knjigu bratstva. Nakon toga svi su dobili oznaku Franjevačke mладеzi, znak Tau. Deset je novih članova, a petero ih je obnovilo obećanja. Atmosfera je bila ugodna, a posli-

je mise svečanost se nastavila u službenoj prostoriji Franjevačke mладеzi, gdje su naše zajedništvo upotpunili članovi Franjevačkog svjetovnog reda, te smo se tako još više medusobno povezali. To je bio važan korak za duhovni rast i život mladih u našem gradu. Sada na njima ostaje zadatak da obećanja koja su dali i žive u svom životu. Obećanja su po prvi put dali: **Ines Bukvić, Marina Tribuljak, Petar Rukavina, Josip Umiljanović, Antonija Sokolić, Ivana Mocnaj, Damina Hovanjec, Ana Trcović, Marija Sokol i Dijana Martinović.** Obećanja su obnovili: **Hrvoje Pepelko, Marija Jukić, Katarina Litva, Anita Gorera i Zlatica Zambo.**

Zlatica Zambo

KATOLIČKI ZBOR MLADIH U SYDNEYU

Dragi naši prijatelji u domovini! Evo nas mladih iz Australije! Mi smo zbor mladih iz župe sv. Nikole Tavelića, Sydney, Australija. U zboru nas ima osamnaestoro, te pjesmom slavimo Boga na engleskom i na hrvatskom jeziku. Ove godine smo išli na izlet u glavni grad Canberru, gdje smo zajedno s fra Ivicom slavili Boga u prirodi, kao što možete vidjeti na slici. Imamo u planu ići na izlet iza Uskrsa. Bilo bi nam draga da jednom dodete ovamo k nama i da nam se pridružite u pjesmi i radosti.

Uz iskrene pozdrave, zbor mladih iz St. Johns Parka.

PO MARIJI K ISUSU - HODOČAŠĆE U MEĐUGORJE

"Noć je hladna, tama je, tiho sniježi, bijelo sve..." Eh, varate se, nije bilo tako. Bila je hladna noć, ali katedralu su obasjavali reflektori te baš i nije bilo tako tamno, a o snijegu da se i ne govori. Mlada populacija Zagreba već je **krenula u nočni život, a mi smo kretali u**

Medugorje naći pravi izvor života, susresti Isusa preko Marije.

Ove godine, zbog **velikog odaziva, put Medugorja su se uputila dva autobusa, na veliko iskušenje naših organizatora, ali i veliki uspjeh.** Ubrzo je svatko pronašao "svoje" mjesto, iako to uopće nije bilo kao, a kad smo osjetili kako cesta promiče ispod kotača tiho oduševljenje obuzelo je sve (iako toga možda nisu bili ni svjesni). Krenuli smo uz molitvu i obavijesti, upute o toleranciji i miru, ususret mjestu koje će svakoj duši podariti mir i promijeniti nas.

Kako je to već uobičajeno, rijetko se tko uspio naspavati

te noći, zapravo - ima li uopće takvih? - ali to i nije bit puta na kojem smo se nalazili. Oni uporniji (u bdjenju) mogli su vidjeti kako se iz obzora diže predivan mjesec krvavo

Uroniti u otajstva našeg spasenja, penjati se kao Isus na brdo boli i nada, nositi u svom srcu sve ljude koji su nam se preporučili u molitve, to donosi toliki mir, toliki blagoslov!

crvene boje, iskusiti tajanstvenost noći i predivne zvijezde koje nije skrivalo svjetlo velegrada, a onda, upravo kad si našao udoban položaj za spavanje, eto zore, a ubrzo i Međugorja. Kad ti pogled padne na poznatu

crkvu i predivna brda, brzo se zaboravi svako neugodno iskustvo prošle noći. Na brzinu smo spremili stvari (čitaj: vreće za spavanje) u prostorije koje će nam biti dom, te se uputili na Križevac. Do vrha vodi križni put sa 16 postaja, a na vrhu se nalazi veliki betonski križ što su ga vjernici iz Međugorja izgradili još 1933. godine, slaveći 1900. obljetnicu **Isusove muke i smrti.** Uroniti u otajstva našeg spasenja, penjati se kao Isus na brdo boli i nada, nositi u svom srcu sve ljude koji su nam se preporučili u molitve, to donosi toliki mir, toliki blagoslov!

Medu nama hodi Isus, on daje ruku onima kojima je već teško, blagoslivlja one koji trpe i pri-nose svoje patnje za druge. On nas vodi k svome križu, uči nas nositi naše vlastite križeve, a na vrhu nas čeka nagrada, blaženi mir, kao da se nalazimo na gori Preobraženja, samo srcima, u našoj

što je Isus ovdje, u na braći. Tada se osjetiš maleno, kad pogledaš onaj predivan mikrosvijet koji buja: cvjetići, bube, trave. Svi su oni našli svoje mjesto pod Suncem, nije ih zatrašio krš, koji svakoga očekuje u životu. Sljedeća postaja: Komuna, zajednica liječenih narkomana koju je osnovala sestra Elvira. To je utocište mnogima koji su pali tako duboko da ih je jedino Isus mogao izlijечiti, iscjeliti te "otpiske" našeg društva koje smo mi samo stvorili. Kad ih slušaš ne možeš ostati ravnodušan, moraš odgovoriti na Isusov poziv na život, uvijek opredjeljenje za život, za molitvu, za rad. Ovo je tek jedna od 28 takvih kuća u cijelome svijetu, koje djeluju kao svjetionici nade onima

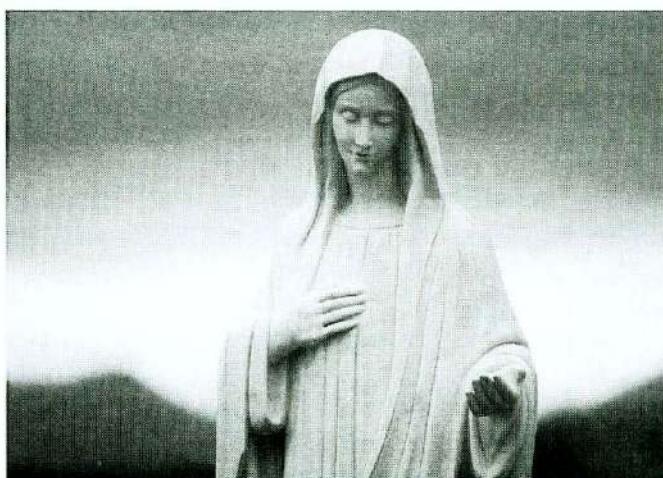
koji nade više nemaju.

Popodne je bilo slobodno, rezervirano za detaljnije upoznavanje, nogomet, pjesmu, vruđanje mjestom ili slatki san koji je zarobio neke (autoricu ovog teksta). U pet sati redovi su pred isповjedaonicama bili dugi. Svatko

Na mjestu gdje se Marija ukazala ostali smo u osobnoj meditaciji, predajući njezinom Bezgrešnom Srcu sve patnje, želje, radosti, nade naših mladih života.

kaže da je pravi doživljaj tamo se isповijedati; neki će se osobito složiti sa mnom, iako nikome nije najveća životna želja čekati tri sata na hladnoći da na kraju ustanoviš kako čekaš uzalud. Bog zna zašto je to baš tako ispalo. Za vrijeme dok su one čekale, već je počela misa na kojoj je koncelebrirao i naš fra

Ivica, a onda smo se susreli s braćom i sestrama Frame, Medugorje i Široki Brijeg, koji su *nas bratski dočekali i družili se s nama dok nije došlo vrijeme za klanjanje*. Bio je to vrhunac tog dana, vrijeme kada sve ono što si doživio i proživio možeš darovati Njemu, koji se sav tebi daruje. To je trenutak potpunog mira koji preplavljuje svijet i koji ga spašava. Pjevali su mladići iz Komune, a pred Presvetim su na koljenima bili ljudi svih boja kože i narodnosti, koji su došli Isusovoj i našoj majci Mariji. Ubrzo nakon završetka klanjanja mnogi su se našli u svojim ili tudim vrećama, a neki su čak i našli nepozvane

stolce, koji su se bez pitanja udobno smjestili u tu privremenu vrstu kreveta. Nedjelja je osvanula sunčana i predivna kao i dan prije. Nakon doručka krenuli smo Mariji, na mjesto gdje se 1981. godine ukazala djeci iz Medugorja i zauvijek promijenila živote

mnogih ljudi iz cijelog svijeta. Naše odredište: Podbrdo ili Brdo ukazanja. Ovaj put je penjanje bilo znatno lakše, ali ništa manje emotivno. Do vrha vode postaje radosne i žalosne krunice. Krunica, ta molitva koju nam je Marija dala da nas približi svome Srcu i Srcu svoga Sina, da bismo se otvorili djelovanju njezinog majčinskog zagovora. Kako je divno moliti krunicu u Međugorju, no nije važno mjesto. Isus je rekao da se Bogu treba klanjati u duhu i isti-

ni, i zato krunicu treba uvijek doživljavati s jednakom ljubavlju, predanošću i žarom kao u Međugorju. Na mjestu gdje se Marija ukazala ostali smo u osobnoj meditaciji, predajući njezinom Bezgrešnom Srcu sve patnje, želje, radosti, nade naših mladih života.

Zajednica Kraljice Mira Potpuno tvoji, po Mariji k Isusu, plod je molitve i posvećenja mladih duša i srca Mariji. Potpuno je posvećena molitvi, neizostavnom elementu duhovnog rasta svake osobe, a molitva onako kako nas uči Marija treba se sastojati od pet koraka; predanje grijeha, predanje svega što nas odvaja od Boga, molitva, zahvala i blagoslovljivanje. Na povratku smo slavili misu u Gračacu u kinodvorani (danas mjesto održavanja mise): pravi doživljaj i nadahuće koje nas podsjeća da je Gospodin svugdje; "gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tamo sam ja". Doček Frame Gračac bio je izrazito srdačan, upotpunjeno okrijepom koja je sve razveselila. Zagreb nam se odjednom činio tako stranim, ali znali smo da sve što smo u Medugorju doživjeli sada treba provesti u djelo. Vidimo se dogodine u Međugorju...

Ivana Stiperski

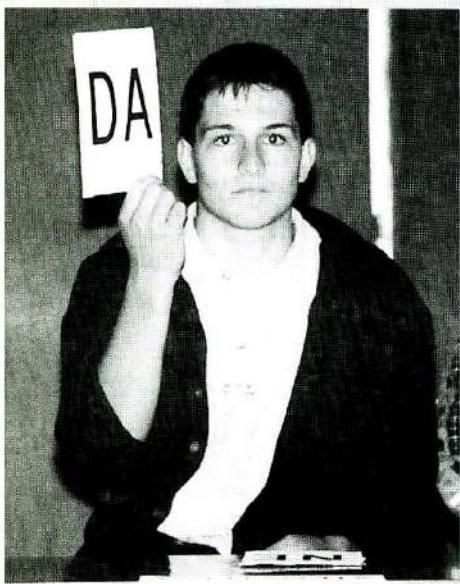
FRAMA VIROVITICA

Kao i uvijek, najteže je početi, napisati prvu rečenicu. Virovitička FRAMA djeluje već šestu godinu, što možemo samo Bogu zahvaliti, ali i neumornom i predanom radu brojnih duhovnih asistenata. Na samom početku puta prema Bogu vodio nas je p. **Ivan Miklenić** - Paterko, zatim p. **Zdravko Lazić**, a naravno, šećer na kraju, tu je i naš neumorni i vjerni pater **Robert Perišić**.

Iza nas je mnogo rada, putovanja, osobito susreta mlađih, na kojima smo nastojali sudjelovati, i duhovnih kapitula, s kojih smo se vraćali puni snage za Božje djelovanje.

Uz te susrete s drugim bratstvima diljem naše provincije, organiziramo i vlastite izlete, na kojima molitvom, pjesmom, igrom i druženjem u prirodi jačamo bratsko zajedništvo, osobito nedjeljom.

Frama se kao zajednica sastaje četvrtkom i subotom. Četvrtkom poslije sv. mise imamo klanjanje pred Presvetim, a subotom nakon predavanja zajedničku molitvu. Subotom je također i sveta misa za mlade. Teme predavanja odabrane su izborom preko ankete, a svjetovne, duhovne i crkvene teme mlađi obrađuju vlastitim odabirom. Kroz našu zajednicu prošlo je već mnogo članova, mnogi su prenaglo odrasli, otišli na fakultet, a njihova se mjesna nadopunjaju sve većim brojem mlađih članova. Kako se broj članova mijenja, kako je mnogo onih koji dolaze i odlaze, zasigurno možemo reći da je broj stalnih članova oko 50, a nerijetko i veći.

Našu zajednicu, uz obilje molitve, zabave i veselja, karakterizira i naš rad, kojim nastojimo izaći iz okvira naših prostora i pokazati svima da postojimo i da želimo i možemo pomoći onima kojima je pomoći potrebna.

Prošle smo (1998.) godine organizirali nekoliko dobrotvornih akcija kojima smo pomogli djeci s poteškoćama u razvoju, misionarima, nemoćnim osobama. Tu ćemo tradiciju nastaviti i ove godine, čak i aktivnije.

Ukratko ili nadugo, to bi bilo sve od nas, iako ima još mnogo toga.

“Pouzdajte se u Boga, prepustite sve Njemu i sve će vam ići od ruke.”

Mir i dobro želi vam Frama Virovitica.

Fra Robert Perišić:

"Mislim da bi mladi ljudi vremena u kojem živimo morali mnogo više pozornosti usmjeriti na duhovni život. To znači da teme koje ih zanimaju moraju nadići okvire tema mlađih 'u svijetu'. Mladi često misle da ako su zainteresirani za Isusa prestaju biti zainteresirani za ono što je ovoga trenutka u 'trendu'. Volio bih da svi shvatimo kako zainteresiranost za Krista jest mnogo više od onoga što zanima ljudi - ljudi ovoga svijeta. Zato mislim da framaši imaju priliku biti bogatiji od drugih. No, ni u ovome nije sve bogatstvo. Bogati su oni koji znaju podijeliti s drugima. Blago koje smo družeći se s Isusom primili treba dalje davati, treba ga širiti oko sebe kao miris lijepog cvijeta ili toplinu plamena svijeće. To je ujedno i općekršćansko poslanje - biti navjestitelj. Navijestimo, dakle, jedni drugima Krista - mladoga, Krista koji prelazi okvire tradicionalnog vjerovanja, Krista koji s nama živi, koji nam govori, koji nad nama bdi, koji nas voli. U tom smislu svim framašima želim Sretan Uskrs!"

Fra Ivan Miklenić:

"Kad se govori o radu s mladima, svaka generacija ima nešto svoje. Tako se i svećenici koji dolaze u pojedino mjesto uz ostale pastoralne obveze rado se posvećuju radu s mladima, jer 'na mladima svijet ostaje'!"

U Virovitici su naša braća, svaki u svoje vrijeme, nastojala približiti Krista svome vremenu. Zahvaljujući zajednici mlađih koju je vodio legendarni fra Zdravko Lazić, u rujnu 1993. osnovana je Frama, u koju se uključio dio mlađih iz zajednice. U početku je to bila mala grupica koja je iz tjedna u tjedan imala sve više članova. Frama je u suradnji s FSR-om, mlađima iz zajednice i fra Zdravkom sudjelovala u aktivnostima samostana i župe, kao i u karitativnom radu. Naše zajedništvo posebno se razvijalo po mnogobrojnim susretima; izlet - Emaus, na uskrsni ponедjeljak, bio je prilika da se više povežemo i upoznamo, a i da se duhovno obogatimo. Posebno me radovalo što se svaki član bratstva na svoj način uključivao u naše susrete (ispodjetka su bili 'pekmez'; čuo sam, kad sam bio premješten, da su se učvrstili i porasli u milosti i mudrosti pred Bogom i ljudima)."

Paterko*

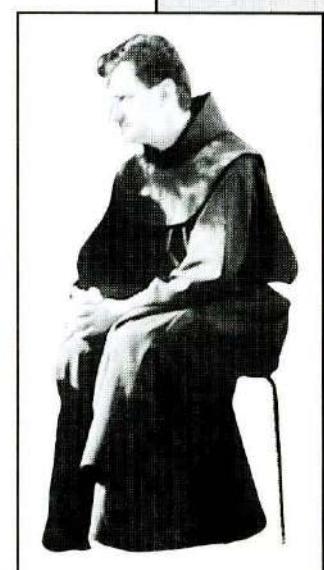
P. S. *Taj sam nadimak dobio od framaša.

Pripremila Dragica Jengić

Fra Zdravko Lazić:

"Frama je potekla iz molitvene zajednice koja je bila zajednica u franjevačkom duhu. Tu prvotnu zajednicu kasnije je formirao p. Ivica Miklenić. Svojim vedrim i zdravim duhom izveo ih je na put sv. Franje. To su bili počeci uz pomoć kojih su mlađi nastavili nasljedovati sv. Franju u svojem bratstvu. Nadam se da će mlađi u Virovitici i dalje rasti i radovati se zahvaljujući Gospodinu za sve milosti koje im Gospodin dariva."

FRAMA MEĐUGORJE

Framu je osnovao **fra Miljenko Mića Stojić**. Zbog njegovog čestog izbivanja i bolesti pridružila mu se u radu s mladima s. Lidija Glavaš. Jedno kraće vrijeme brigu o Frami vodio je **fra Marinko Šakota**. Od rujna 1998. novi duhovni asistent je **fra Branko Radoš**. Nešto kasnije pridružila mu se s. **Kata Ostojić**. Jedan od nedostataka jest svakako dosta često mijenjanje duhovnih asistenata, tako da je bilo teško uspostaviti konituitet u radu. No, unatoč svemu, gotovo svi članovi koji su bili na početku ostali su do kraja. Među članovima Frame danas je nekoliko studenata, a ostali su srednjoškolci.

Želimo se što više uključiti u život župe i svetišta. Mladi već sada povremeno predmole krunicu u crkvi, čitaju na misama i poslužuju na križnom putu. Radimo na tome da se mladi osposebe kako bi pjevali i svirali na misi, pa tako mislimo pokrenuti i misu za mlade.

Framaši su uključeni u rad radiopostaje **Mir Međugorje**. Nekoliko njih su povremeno najavljuvачi. Uređuju jednom mjesečno svoju

“Svaki član ima slobodu govora i pravo na vlastiti stav i na vlastito mišljenje!”

Nikolina

emisiju pod nazivom **“Andeli moji”**, te povremeno s fra Brankom sudjeluju u emisiji **“Popoljci života”**, koja se emitira svakog tjedna.

Pokušavamo gajiti povezanost s drugim bratstvima Frame kroz mjesečne seminare ovdje u Medugorju, zajedničke susrete i osobne kontakte. Otvoreni smo za suradnju i s drugim organizacijama mlađih. Tako smo se povezali s grupom mlađih iz **Saint Thomas More Church iz Houstona**. Kroz ovu korizmu oni mole za nas, a mi za njih. Jedna naša predstavnica bila je kod njih, a očekujemo i njihov

posjet nama, možda već ovoga ljeta.

fra Branko Radoš

Frama u Međugorju djeluje **tri godine**. Broji ukupno **35 članova**. Od toga 17 ih je dalo obećanje življenja evangelja na godinu dana. Susreti Frame Međugorje održavaju se petkom nakon večernje mise.

Na samom početku susreti su bili uglavnom usmjereni samo prema molitvi; Frama je zapravo bila molitvena skupina. Sada susreti započinju iznošenjem novosti koje se tiču našega bratstva, zatim slijedi upoznavanje s temom susreta, rad po skupinama, te završno

izlaganje prožeto pjesmom i molitvom. Ovo bratstvo jedno je od manjih te nema posebno organiziranih sekcija. Jedina sekcija koja djeluje je glazbena, a vodi je **prof. Martin Pero Boras**. I ova sekcija počela je nedavno djelovati, a rezultati su i više nego vidljivi. Framaši ponekad i sami organiziraju sastanke, i to veoma uspješno. Tome su pripomogli seminari za Framu i različiti susreti na provincijskoj i nacionalnoj razini, na kojima su sudjelovali mlađi iz našega bratstva. Možda posebno treba istaknuti susrete Franjevačke mlađeži na Trsatu, te Nacionalne susrete animatora koji su se održavali u Samoboru. Vjerojatno je jedna od naših posebnih aktivnosti i pomoći u radu s djecom poginulih branitelja na otoku Jakljanu. Mladi kroz zajedničke susrete, razgovor, druženje i molitvu nastoje otkriti prave životne vrijednosti. Ovo bratstvo želi mlađe naučiti da život gledaju “zdravim očima” i tako ih približiti Bogu. Naše zajedništvo osnažuju i mnogobrojni izleti, utakmice, hodočašća i drugi događaji kojih je na našu radost svakoga dana sve više. I na kraju, ne smijemo zaboraviti da se redovito aktivno uključujemo u život Crkve, a veliku pažnju posvećujemo i karitativnim i ekološkim akcijama.

Slavica Jerkić

FRAMA MEĐUGORJE

Framu je osnovao **fra Miljenko Mića Stojić**. Zbog njegovog čestog izbivanja i bolesti pridružila mu se u radu s mladima s. Lidija Glavaš. Jedno kraće vrijeme brigu o Frami vodio je **fra Marinko Šakota**. Od rujna 1998. novi duhovni asistent je **fra Branko Radoš**. Nešto kasnije pridružila mu se s. **Kata Ostojić**. Jedan od nedostataka jest svakako dosta često mijenjanje duhovnih asistenata, tako da je bilo teško uspostaviti konituitet u radu. No, unatoč svemu, gotovo svi članovi koji su bili na početku ostali su do kraja. Među članovima Frame danas je nekoliko studenata, a ostali su srednjoškolci.

Želimo se što više uključiti u život župe i svetišta. Mladi već sada povremeno predmole krunicu u crkvi, čitaju na misama i poslužuju na križnom putu. Radimo na tome da se mladi osposebe kako bi pjevali i svirali na misi, pa tako mislimo pokrenuti i misu za mlade.

Framaši su uključeni u rad radiopostaje **Mir Međugorje**. Nekoliko njih su povremeno najavljuvачi. Uređuju jednom mjesečno svoju

“Svaki član ima slobodu govora i pravo na vlastiti stav i na vlastito mišljenje!”

Nikolina

emisiju pod nazivom **“Andeli moji”**, te povremeno s fra Brankom sudjeluju u emisiji **“Popoljci života”**, koja se emitira svakog tjedna.

Pokušavamo gajiti povezanost s drugim bratstvima Frame kroz mjesečne seminare ovdje u Medugorju, zajedničke susrete i osobne kontakte. Otvoreni smo za suradnju i s drugim organizacijama mlađih. Tako smo se povezali s grupom mlađih iz **Saint Thomas More Church iz Houstona**. Kroz ovu korizmu oni mole za nas, a mi za njih. Jedna naša predstavnica bila je kod njih, a očekujemo i njihov

posjet nama, možda već ovoga ljeta.

fra Branko Radoš

Frama u Međugorju djeluje **tri godine**. Broji ukupno **35 članova**. Od toga 17 ih je dalo obećanje življena evandelja na godinu dana. Susreti Frame Međugorje održavaju se petkom nakon večernje mise.

Na samom početku susreti su bili uglavnom usmjereni samo prema molitvi; Frama je zapravo bila molitvena skupina. Sada susreti započinju iznošenjem novosti koje se tiču našega bratstva, zatim slijedi upoznavanje s temom susreta, rad po skupinama, te završno

izlaganje prožeto pjesmom i molitvom. Ovo bratstvo jedno je od manjih te nema posebno organiziranih sekcija. Jedina sekcija koja djeluje je glazbena, a vodi je **prof. Martin Pero Boras**. I ova sekcija počela je nedavno djelovati, a rezultati su i više nego vidljivi. Framaši ponekad i sami organiziraju sastanke, i to veoma uspješno. Tome su pripomogli seminari za Framu i različiti susreti na provincijskoj i nacionalnoj razini, na kojima su sudjelovali mlađi iz našega bratstva. Možda posebno treba istaknuti susrete Franjevačke mlađeži na Trsatu, te Nacionalne susrete animatora koji su se održavali u Samoboru. Vjerojatno je jedna od naših posebnih aktivnosti i pomoći u radu s djecom poginulih branitelja na otoku Jakljanu. Mladi kroz zajedničke susrete, razgovor, druženje i molitvu nastoje otkriti prave životne vrijednosti. Ovo bratstvo želi mlađe naučiti da život gledaju “zdravim očima” i tako ih približiti Bogu. Naše zajedništvo osnažuju i mnogobrojni izleti, utakmice, hodočašća i drugi događaji kojih je na našu radost svakoga dana sve više. I na kraju, ne smijemo zaboraviti da se redovito aktivno uključujemo u život Crkve, a veliku pažnju posvećujemo i karitativnim i ekološkim akcijama.

Slavica Jerkić

ISKUSTVO S JAKLJANA

Ljeti prošle godine boravili smo na otoku Jakljanu, smještenom u blizini Dubrovnika. Na tom otoku pokrenuo je fra Jozo Zovko 1993.

godine udrugu za udovice i njihovu djecu. Boravili smo ondje u dvije skupine. U svakoj je bilo po petnaest članova. Tamo smo s djecom poginulih branitelja proveli prekrasnih desetak dana. Program je zaista bio bogat. Bavili smo se sportom, a u natjecanjima u kvizu susreti su postajali još zanimljiviji. Uz pjesmu, ples i molitvu nastojali smo se zbližiti s djecom, pružiti im barem osmijeh i riječ ohrabrenja, pokazujući im da još uvijek ima onih koji misle na njih.

NAF

Petak je za sve nas koji idemo u školu poseban dan, a za nas framaše petak ima dodatni razlog za veselje. Naime, sastajemo se svakog petka oko 20 sati.

"Na sastancima se dotičemo nekih zanimljivih, aktualnih rasprava, tako da djelujemo kao prava parlaonica. To daje sjajan doprinos zajedništvu."

Nina

U neposrednoj blizini crkve, u dvorani župnog ureda, već i prije 20 sati mogu se čuti zvuci gitare, pjesma, smijeh i razgovor framaša. Naši su susreti svaki put na svoj način posebni. Svaki nas susret iznova zbljižava, pomaže nam u razumijevanju raznih životnih tema i na kraju svega nosi u sebi jednu pouku i savjet za život. Jedan bi naš susret izlgdedao otprilike ovako. Na samom početku, nakon pozdrava našeg fra Branka, slijedi pjesma koju izvodi naša glazbena sekcija. Pjevaju se mnoge lijepе pjesme, a ona neizbjježna nosi naziv "FRAMA". Potom slijedi informativni dio. Često iznosimo i svoje prijedloge o tome što bi bilo dobro napraviti ili

promjeniti. Zatim dolazi ozbiljniji dio, u kojem redovito obradujemo pojedinu temu u skupinama. Teme se uglavnom tiču života sv.

"Budimo svjedoci onog divnog životnog iskustva i nastojmo se što više zadržati u njemu. To je moja volja, ali i volja svih simpatičnih, jedinstvenih, originalnih 'mušketira' našeg bratstva."

Nikolina

Franje, mladih, problema itd. U skupini sudjeluje pet do šest članova koji imaju svog predstavnika i nakon obradene teme on govori u ime svoje skupine. On redovito iznosi razmišljanja i zapažanja članova svoje skupine. Kad postoji afirmacijska i negacijska skupina, koje odlučno brane svoje stavove, ali se na kraju ipak složimo da smo svi braća i da

smo tu da slijedimo isti put, put sv. Franje. Temu završavamo donoseći konačni zaključak. Na kraju slijede pjesma i trenuci tišine u kojima se pripremamo na molitvu. Molitva je uobičajeno neki biblijski tekst i, naravno, Očenaš.

NAF

Sastanci ovog bratstva specifični su po tome što na susretu postoje afirmacijska i negacijska skupina, koje odlučno brane svoje stavove, ističući pozitivne i negativne strane.

"Željeli bismo zahvaliti svim našim duhovnim voditeljima, od kojih smo mnogo naučili o životu i o sv. Franji. Frama je nešto najbolje što nam je Bog darovao, jer kroz Framu mlađi svoj život shvaćaju ozbiljnije i svi se okreću k svjetlijim stvarnostima, misleći uvijek pozitivno i donoseći radost svima.

Hvala ti, sv. Franjo, na tom divnom daru."

Marija Ivanković

NAJAVLJUJEMO!

PROVINCIALSKI SUSRET FRAME NA TRSATU

Nakon četiri susreta FRAME na Trsatu i jednog susreta u Tolisi, koji su održani na nacionalnoj razini, ove godine se prvi put održava Provincijalni susret, i to opet na našem Trsatu. Od 7. do 9. svibnja mnogo mlađih iz Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda moći će napuniti svoje baterije za daljnja iskušenja tijekom godine. Osim toga, ovo je i prvi susret FRAME nakon gotovo 8 mjeseci, pa sigurno svi framaši jedva čekaju da ponovno vide svoju braću i sestre iz ostalih bratstava, te da s njima podijele svoju radost i veselje koje se najviše ostvaruje u zajedništvu s Bogom. Ovaj susret FRAME je i posljednji susret na Trsatu u ovom tisućljeću pa je to svojevrsna priprema za 2000. godinu, s ciljem zbližavanja svih ljudi u Kristu. Nadamo se da će što više framaša prisustvovati ovom susretu, kako bi mogli zajedno slaviti Boga, zahvaliti mu za sve dosadašnje susrete na kojima nas je okupljaо i ujedno ga moliti za sva naša bratstva za uspješan rast FRAME u budućnosti.

Siniša Pucić

ORGANIZACIJSKI ODBOR FRAMAFESTA '99.

FRA MARTINA NEDIĆA 1, 76272 TOLISA, BIH

TEL: 00387/86/754-898; 098/296-711

OBJAVLJUJE:

NATJEČAJ ZA FESTIVAL DUHOVNE GLAZBE

• Uvjeti natječaja su sljedeći:

- 1) Nove pjesme (ne smiju biti objavljivane na nosačima zvuka ni službeno izvodene).
- 2) Pjesme moraju imati duhovni sadržaj i vjerničku poruku.
- 3) Dužina pjesme treba biti od 3 do 5 minuta.
- 4) Radovi se ne vraćaju, a autori se odriču svojih prava u prilog festivala.

• Način slanja radova:

- 1) Notni zapis pjesme u dvije kopije
- 2) Tekst pjesme u tri kopije
- 3) Demo-snimka pjesme
- 4) Kraća biografija izvodača s kontakt adresom i brojem telefona
- 5) Uredno potpisani autori teksta i glazbe.

Natječaj je otvoren do 30. lipnja 1999.

Radove slati na adresu: FRAMAFEST

Fra Martina Nedića 1
76272 TOLISA BiH

fra Joso Oršolić
Predsjednik Organizacijskog odbora

HRVATSKI KATOLIČKI RADIO

nacionalna radiomreža

VELIKA NAGRADNA IGRA

Uredništvo lista Tau Vas nagrađuje.

Nagradowo pitanje:

- Kojeg se datuma slavi dan sv. Franje Asiškoga???

Nagradowi zadatak:

- Pronađi zanimljivu fotografiju na kojoj se nalaze framaši.

Najzanimljivija fotografija bit će objavljena u idućem broju.

Imaš, dakle, dvije mogućnosti. Odgovori ili pošalji fotografiju zajedno sa svojim podacima (ime, prezime, adresa, Frama) i s kuponom do 1. svibnja 1999. na adresu:

*„Tau“ - Za nagradnu igru,
Kaptol 9, 10000 Zagreb*

Najsretniji od vas dobit će:

- 1) Besplatno učešće na VII. franjevačkom hodu
- 2) Veliku pjesmaricu s notama
- 3) Malu pjesmaricu
- 4) Jednogodišnju pretplatu na „Tau“

Nagradowo izvlačenje održat će se na Provincijalnom susretu FRAME na Trsatu.

Izreži ovaj kupon!

RICHARD BACH: "Prividi - pustolovine kolebljivog Mesije"

"Naš je pravi cilj ovo putovanje, ova pustolovina."

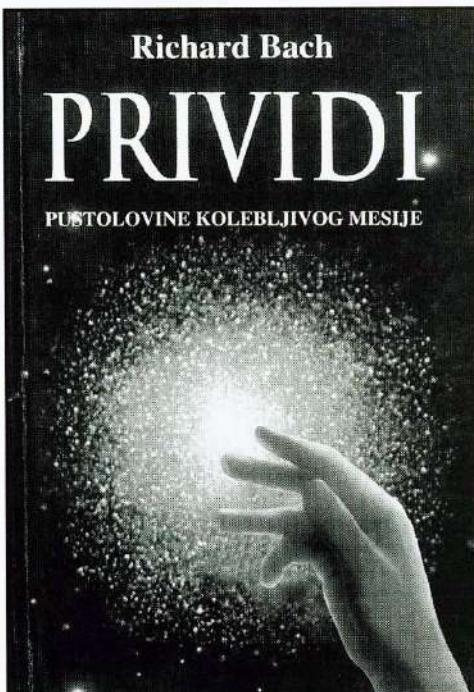
Ova knjiga na svojevrstan način govori o stvarnosti kakva bi mogla biti (ili doista takva jest) i, ako se nekome knjiga učini strašnom, onda je na dobrom tragu da shvati i prepozna (donekle) konture svijeta i stvarnosti u kojoj živimo, ili možda za koju mislimo da je naša. Da, ona je strašna. Strašna, ali ujedno i veličanstvena. Mi smo svakako dužni pravo upoznati (spoznati) svijet i stvanost u kojima živimo i skinuti te ugodne mrene s očiju, ma koliko to šokantno za nas bilo. Jer, naš pravi cilj je to putovanje, ta pustolovina. Svaki put kad uzmem u ruke ovu knjigu postavim samom sebi pitanje: čitam li ja ovu knjigu da bih u njoj uživao (ne mislim pritom ništa loše o uživanju), da bih lijepo i ugodno proveo vrijeme, ili da bih dopustio da me čitava prožme i promijeni.

Odmah na početku, iako se to nikako ne doima kao preporuka čitatelju, molim one koji su se prepoznali u prvoj skupini da za ovom knjigom ni ne posežu, kako ne bi omalovažili ono malo mesije što u njima čući.

"Istina koju govorиш nema ni prošlosti ni budućnosti. Ona jest i to je sve što treba biti."

Svi mi barem jednom u životu posegnemo za riječju "istina", ni ne mareći postoji li uopće i što je, zaprav, ona?

Istina je ono što je toga trenutka istina i možda nikad više. Dakle, istina kao takva, zapravo, ni ne postoji. Pritom ne mislim na Istinu pisanu velikim slovom. I zato ni zabluda ne postoji, sve dok radimo ono što zaista želimo. "Ne postoji dobro i ne postoji zlo, postoji samo ono što nas čini sretnima i ono što nas čini nesretnima."

Ovaj iskaz jest možda i presmion i pomalo radikalni, ali svi smo mi vrlo dobro svjesni da smo okruženi ljudima koji nas ne razumiju, koji žive neke svoje živote u nekim svojim besmrtnim svijetovima, i to što nas ne razumi-ju i nije toliko bitno, jer ne živimo mi zbog njih, već zbog samih sebe.

"I sve dok isijavamo svoju osobnost, pitajući se neprekidno činimo li ono što zaista želimo, radeći to samo kad je odgovor potvrđan, sami od sebe odbijaju se od nas oni koji nemaju što naučiti od onoga što jesmo, a privlače oni koji mogu naučiti od nas, ili mi od njih." Razlog tome što o ovoj knjizi ne pišem na očit i jednostavan način je jednostavno zato što ne želim da je svi pročitaju. Ponavljam: ova knjiga nije za svakoga. Ona je samo za odvažne umske pustolove koji ne dozvoljavaju da im društvene norme i zakoni prirode nametnu način razmišljanja.

Ako ova sasvim neuobičajena i više nego posebna knjiga nije od vas učinila umskog, a ako ništa drugo, onda barem maštalačkog buntovnika, onda ste ili dovoljno glipi da je ne shvatite (iako danas biti glup i nije tako loše kad vidimo koliko "pametnih" ljudi oko nas ima; na kraju krajeva, i sam Nietzsche kaže: "Jednom je duh bio bog, zatim je postao čovjekom, a sad će još biti i ološem"), ili to doista nije knjiga za vas.

Stoga, o knjizi poput ove i nije moguće pisati. Nju jednostavno treba pročitati. Na kraju krajeva, knjige nisu tu da bismo mi o njima trebali i mogli nešto reći ili napisati. One su naprostu tu!

A ako će se medu vama naći maštalačkih ameba (a naći će se), koje je ova antipreporuka sablaznila, imam i za vas utjehu: "Sve u ovoj knjizi može biti pogrešno."

Silvestar Vrljić

POEZIJA

Karmen Kalodera

Vrijeme brodova

Vrijeme brodova - koje
Plovi, a ne odlazi.
Postojanost vremena.
Dan i noć ga ne omeduju.
Bonaca i vjetrovi ga ne zaustavljaju.
Plovi jer brod je ura,
Neotudiva, neprolazna.
U lukama otkucava ure,
Po pučini sasiplje dane.
Ne troši se, jer ne prolazi.
Iz kormila u kormila prelazi,
Iz drva u čelik, al' ne odlazi.
Jer vrijeme - jest.
Teče, a ne istječe.
Uvijek pun izvor - ruke i um
Su onog koji prolazi - čovjeka.

3D
hodajući po paraleli
od Ekvatora ka polu
otvorila su mi se
i vrata meridijana

* * *
zamalo izgubih
vječnu budućnost
prateći zov sadašnjosti

SMISAO
skupa s lišćem
otić' će dani vjetrom
nošeni
u proljeće vratit će se
isti k'o pupovi

Apparatus respiratorius
Diši kad ti je dano
povratit ćeš svemiru
sve udahе
izdahom koji te
nebu nosi

SLAVLJE SMRTI
jer konačnica zemaljska -
smrt
ulaznica je za zemlju
živih - nebo

* * *

sjene valova, nadvijene nad životom,
tijela okovana kamenom,
nada izgubljena nemarom,
prašnjave pukotine srca,
oči bez pogleda....
strepnja
groznica 21. stoljeća

* * *

Tijelo moje, složi se
ovu noć poput križa,
zdušno raširi obje ruke,
budno budi:
jer možda već noćas
obgrlit ćeš križ
što smrtnost tvoju životu vječnom vodi.

Istina
Suha je zemlja
U kojoj stojim, već dugo.
Al' danas, kad sebi priznah:
U pustinji sam!
Na horizontu vidim oazu.

* * *
Žudim za komadićem
Tvog plavog neba
kap nebesku spusti kao nekad
u slabo moje biće.
Podsjeti me
kako je slatko ljubiti križ
na kome raspeto je
Presveto Ti Tijelo.

Jeste li čuli za ženu kojoj je automehaničar nakon pregleda njenog auta rekao da negdje u motoru ima kratki spoj, a ona ga je pitala koliko bi koštalo da se taj spoj produži?

Ispovijed u kuću

Dobio Mujo za rodendan opremu za skijanje na vodi, pa sada traži more s nagibom.

Zašto plavuš baca sijeno po cesti?
Da nahrani zeburu.

Uhvati Mujo zlatnu ribicu.

- Pusti me i ispunit ću ti želju - kaže mu ribica.

Zamisli se Mujo, pa reče:

- Htio bih barem jedan dan živjet̄ kao kralj.

Sutradan, budi se Mujo na velikom krevetu s baldahinom u ogromnoj sobi, a prekrasna žena mu se nagnije nad rame i šapće:

- Ustani, Ferdinande, trebamo ranije krenuti da stignemo u Sarajevo.

Sretnu se dva poznanika u raju.

A: Kako si umro?

B: Mislio sam da mi je žena s ljubavnikom, nisam ga našao i od silne sreće sam umro!

A: Mogao si gledati u hladnjak, pa bismo obojica sada bili živi!!!

Dode prasac do utičnice i pita: "A zašto su tebe zazidali?"

Prve godine, svaki dan:

- Molim te Bože, daj da dobijem na lotu.

I tako idućih deset godina...

- Molim te Bože, daj da dobijem na lotu.

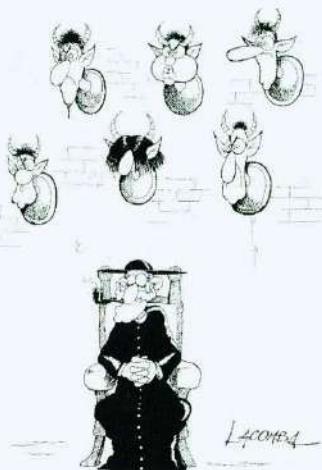
Bog: - Uplati listić!!!!

Došao Mujo raditi u Njemačku i dok je šetao gradom primijeti automat s "Coca colom". Ubaci Mujo kovanicu u automat, te kola ispadne van, i tako nekoliko puta. Tada naide Haso i upita ga:

"Bolan, Mujo, što to radiš?" Mujo će na to: "Šuti, Haso, kad Mujo igra, Mujo dobiva."

- Koji je od dva čelavca čelaviji?

- Onaj koji ima veću glavu!

Pripremio: Dario Brigić

HRVATSKI KATOLIČKI RADIO

nacionalna radiomreža

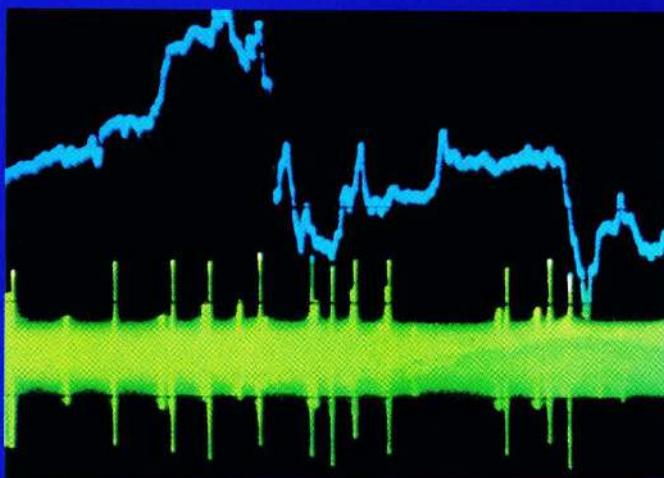
SPAVANJE: ŠTO JE TO?

Piše: Sandra Matošina

Već smo mnogo puta čuli, vidjeli ili pročitali kako nam trećina života (ili otprilike 9800 dana) otpada na noćno izležavanje u krevetu, poznatije kao spavanje. A što se točno događa u tom periodu nismo ni čuli, ni vidjeli, ni pročitali, vjerojatno zato što se točan odgovor na to pitanje još ne može dati. Spavanje je vrlo zanimljiva pojava za istraživače i čim se za to ukazala prilika započeta su brojna istraživanja koja su je htjela malo bolje objasniti. No uskoro se, naravno, shvatilo da to nije tako jednostavno. Istraživanja spavanja se provode po cijelom svijetu, a jedan od poznatih (i priznatih), istraživačkih centara nalazi se i u Zagrebu, u Psihijatrijskoj bolnici "Vrapče". I evo što su oni uspjeli doznati.

Dvije vrste spavanja

Postoje dvije velike "vrste" spavanja: **nonREM** i **REM** spavanje. NonREM spavanje

Električna aktivnost mozga tijekom spavanja.

se sastoji od četiri podfaze koje se razlikuju po električnoj aktivnosti mozga u vrijeme njihova trajanja. U nonREM fazi usporava se rad srca i brzina disanja, a također se smatra da se u njoj smanjuje osjetljivost na okolne

podražaje. Druga faza je REM spavanje, karakteristično zbog brzog pomicanja očnih jabučica ispod kapaka (po tome je i dobila ime - Rapid Eye Movement). Njezine popratne pojave su trzanje rukama i nogama, nepravilan rad srca i nepravilno disanje, opuštanje mišića koji nam omogućuju da stojimo uspravno i u muškaraca erekcija. Te se dvije faze u toku noći pravilno izmjenjuju u otprijeke devedesetminutnim intervalima.

Razlike između nonREM i REM spavanja

Ako spavača probudimo u REM fazi, on će u 90% slučajeva izjaviti da je sanjao, dok s nonREM fazom to nije ni približno tako čest slučaj, što znači da su snovi obilježje REM faze. Općenito se REM snom smatra čitav niz vizualno složenih događaja koji imaju (kakav-takov) logičan slijed, dok je nonREM san jedna izolirana slika ili osjećaj. Još jedna zanimljiva razlika između ove dvije faze. Kad budimo spavača iz nonREM faze, moramo upotrijebiti podražaj jakog intenziteta da bismo u tome uspjeli (npr. udarac), dok je za REM fazu bitno da je podražaj smislen (npr. imenje spavača).

Za razliku od uvriježenog mišljenja nekih ljudi da nikad ne sanjaju, svaka osoba svake noći sanja; ako se snova ne sjeća, to je zato jer su snovi ili blijedi i neupečatljivi ili se osoba

nije probudila iz REM faze, što je isto uvjet za dosjećanje snova. Vanjska se zbivanja, suprotno vjerovanju, ne uključuju uvek u snove. Isto tako, snovi ne traju dvije do tri sekunde, kao što se smatra, nego mogu trajati i do 45 minuta.

Produljeno bdjenje u pravilu ne dovodi do nekih fizioloških ili psiholoških poremećaja. Jedino je primjećeno da je rezultat u jednostavnim kognitivnim zadacima lošiji, jer je osobama teško da ostanu budne. Pospanost se inače smanjuje tijekom dana, a povećava tijekom noći. Ako ne spavamo dva ili tri dana, pojavljuje se mikrospavanje - "spavanje na nogama" - koje traje dvije do tri sekunde i nakon kojeg se osoba osjeća odmorenom. No, u slučajevima proučavanja produljenog bdjenja nije se pazilo na to koja se vrsta spavanja uskraćuje, što se pokazalo prilično bitnim. Naime, lišavanje REM spavanja ima teže posljedice nego lišavanje spavanja općenito. Osoba lišena REM sna postaje nervozna, razdražljiva i ima poremećaj koncentracije. U pojedinim se slučajevima pojavljuje i pojačan apetit. Kad osobu koja dugo nije spavala pustimo konačno spavati ona će mnogo više vremena prospavati u REM fazi nego što je to uobičajeno. To znači da je REM spavanje vrlo bitno - no odgovor na pitanje zašto je to tako još nije nađen. Pretpostavlja se da ono ima neke veze s učenjem i pamćenjem (što potvrđuju studenti i učenici koji u vrijeme

ispita imaju veći postotak REM spavanja).

Zašto spavamo?

O tome zašto spavamo postoje dvije hipoteze. Prva govori da je spavanje

prilagodena reakcija očuvanja energije u trenucima kad bismo inače bili neefikasni, a druga govori da se tijekom spavanja naše tjelesne funkcije obnavljaju. Te dvije teorije nisu suprotne, jer ako je potrebno ponovno uspostaviti ravnotežu u organizmu, za to će se izabrati vrijeme kada bismo bili najmanje aktivni (npr. noć). Za sada se smatra da je točnija ova prva, ali to još nije sasvim dokazano.

Moramo li sanjati?

A o tome zašto sanjamo postoji mnogo, mnogo više hipoteza i za sada ne postoje neki dokazi u prilog bilo kojoj od njih. Neke od njih govore da je san interpretacija potisnutih želja (tako npr. smatra Freud), a druge, meni osobno draže, smatraju da su snovi bespotrebne informacije iz mozga koje nastaju tako što on pokušava uvesti neki red u hrpu svakodnevno primljenih informacija.

Ritam spavanja ima svoju fiziološku osnovu temeljenu i na dnevnoj izmjeni svjetla i tame. Velika većina problema s nesanicom nastaje zbog toga - organizam treba zaspasti u određenom rasponu vremena, a mi mu to iz nekog razloga ne dopuštamo. Tako, ako krenemo spavati izvan tog biološki uvjetovanog raspona vremena, ili ćemo teže zaspasti, ili nećemo zaspasti uopće, ili nam kvaliteta sna neće biti tako dobra, pa ćemo se osjećati umorno, čak i nakon deset sati spavanja (zvuči poznato?).

Danas se sigurno zna da spavanje nije puka neaktivnost organizma, nego jedna vrlo specifična aktivnost mozga, koja ima svoje centre, koji još (naravno) nisu sasvim otkriveni. Dakle, spavanje nije nešto jednostavno u našem životu, već je to jedna dosta komplikirana aktivnost na koju treba obratiti mnogo veću pozornost nego što to činimo.

Priča sa Zemlje

Sunce je pržilo užareni pjesak. Niotkuda dašak vjetra, samo nemirno talasanje dima u daljini u čudnom carstvu fatamorgane. Mladić je dugo promatrao horizont, tražio je točku na kojoj bi mu se oko moglo zaustaviti ili odmoriti, ali sve se doimalo kao more bez kraja, zlatna sunčana prašina, beživotno carstvo tišine. Ne, nije ono bilo bez života, ali u pustinji se nije moglo govoriti o tropskim prašumama bez trunke sumnje, iznenadenja i nedoumice. Gdje li su sada zelene livade, gorski potoci, zemlja što buja životom? Možda

negdje u dubini shvaćanja, u zakutku mašte. Mladiću je sve to bilo nepoznato, neočekivano, pustinja ga je odgojila oštrinom i smještu. Da bi preživio, morao je stajati čvrsto na zemlji, ali ujedno i osluškivati taj skriveni život oko njega, bilo je potrebno znati osloniti se na sebe, možda je i zato bio tako zatvoren, neuljudan prema ljudima koje je susretao, s kojima je živio, jer je znao da ova pustinja, ma kako fascinantna i čudesna bila, u sebi uvijek nosi smrt, koja nije neka prijetnja, nego svakodnevica. Dobro je poznavao tog čudnovatog, zlatnog diva koji je očaravao, a onda uvlačio u svoje krilo one koji su se nepromišljeno uputili u njegovo carstvo, nisu ga poznivali, nisu razumijevali njegovu čud, a mladić je svako jutro osluškivao priče i zagonetne glasove što ih je nosio vjetar. Jednom davno čuo je da je pustinja bila posuta cvijećem. U vremenima njegovih predjedova dogodila se ta neočekivana predstava; iz smrti natopljene suzama s nebesa izniknuo je život. Talasala se nepregledna rijeka milijardi cvjetića svih boja pod nebom, kao da se duga razlila s neba, kao da su iz srca odjednom provalili svi osjećaji skupljani tisućama godina. To je bio tek daleki i davni san, ali

opet san koji mu nije davao mira. Kad bi barem uljepšao tek jedan dan stanovnicima te užarene zemlje, to, to bi bio vrhunac radosti za kojom je toliko žudio.

Polako se počela spuštati večer, konture su poprimale predivne zagasite boje krvarećeg sunca, a onda se iz obzorja diglo najtamnije nebo ljudskih snova. Ali, ne tamno zbog nedostatka svjetla, nego tamno zbog dubine do koje je sezalo, dubine kao u očima ratnika spremnog na borbu ili djeteta punog ljubavi koje očekuje zagrljav. Znao je da je došlo vrijeme kad će duboko u

njemu oživjeti sva njegova nadanja i očekivanja. Morao je krenuti na put jer je osjećao kako ga zove zvijezda daleko na horizontu. Jedne mu je večeri u oazi kraj bunara maleni dječak rekao da ne treba nikada odustajati od potrage za srećom, pogotovo usrećivanjem drugih ljudi. Bio je to mali izbjeglica što je prije par godina došao s ocem i majkom i magarčićem ovamo u potrazi za sigurnošću. Rekao mu je da, da bi usrećio druge, mora natopiti pustinju vodom čistom kao kristal što se presijava na mjesecini.

Pa zar to nije bilo ono o čemu je sanjao, dopustiti pustinji da procvjeta, ali otkuda krirstalna voda ovdje gdje sunce sprži svaku kapljicu i ona se utopi u vrućinu zraka, zauvijek nestane? Osjećao je da dječak ima pravo. Morao je usrećiti druge da bi sam našao sreću. Zato je odlučio otploviti daleko, u zemlje o kojima je tek čuo iz pričanja putnika u dugim karavanama koje su poput zmije vijugale pijeskom dok nisu postale jedno. Izrekao je kratku molitvu, a onda krenuo ne osvrčući se za svime što je poznavao i što je ostavljao. On više nije bio važan.

Dani su se izmjenjivali kao ljudska čud, pustinjske oluje, karavane, nebesa posuta zvi-

jezdama. Pod nogama mu je škripio užareni pijesak, kamenje, prešao je planine, a kad mu je pred očima zablijesnula plava nepoznata pustinja, stao je u nedoumici, a onda je kroz njegovo tijelo prošao trzaj radosti. Toliko vode, kojeg li neizmjernog bogatstva, a ljudi što su kraj njega prolazili kao da ga uopće nisu zamjećivali. Pomislio je: kad bi ljudi pustinje barem znali da na svijetu postoji toliko bogatstvo, nadomak ruke, sigurno ga ne bi ovako omalovažavali. Naime, video je kako smrdljive zagađene vode iz gradova i tvornica mute njegovu kristalnu bistrinu, kako u njemu trunu milijarde otpadaka. Nada da je pronašao spas za svoj svijet užarene pustosi brzo je ugasla u njemu, morao je krenuti dalje, u potragu za kapljicom čiste vode koju civilizacija još nije uspjela uništiti svojim prljavim, egocentričnim rukama.

Prolazio je dolinama, gradovima i selima i svugdje je video samo zelenilo žabokrećine, smrdljive rijeke ljudske opačine. U njima nije bilo života, nije bilo topline ljudskog srca, samo hladna odmjerena vlastitog probitka.

Razmišljaо je o svijetu koji je poznavao, o vrijednost najmanjeg crvića u koru palme. Nije nikako mogao shvatiti kako na svijetu postoje ljudi koji ne vide vrijednost stvorenja oko sebe, vrijednost života koji cvate u punini i kako ga mogu, bez imalo osjećaja krivnje, zgaziti.

Oduvijek je htio upoznati svijet, divio se pričama što su ih nosile karavane, ali to nije mogao biti ovaj svijet. Morala je negdje postojati neiskvarena zemlja, gdje ljudsko srce nije bilo mrtvo i gdje svojom trulošću nije zagadivalo sve do čega je došlo. U toj zemlji naći će ono za čime je tragao. Tamo će ponovno susresti malog dječačića s bunara koji će mu govoriti o velikoj Božjoj ljubavi spram svih stvorenja, a ne samo čovjeka. Kako su godine prolazile i zemlja se ispred njegova lica mijenjala, počeo je polagano gubiti nadu, to jedino sidro koje ga je spašavalo toliko puta i koje ga je podsjećalo da se za sreću i

ljubav vrijedi žrtvovati jer je nagrada nadomak. Sada se cilj činio tako dalekim i nemogućim da bi već sigurno napustio svoj san da jednoga dana, lutajući bez cilja ulicama velegrada, nije ugledao djevojčiću koja se igrala na ulici ispred barake u kojoj je siromašno živjela. Oko nje su se dizale naslage smeća, blata, nimalo ugodan prizor za oko, ali ona je bila neopisivo sretna, u ruci držeći maleni, napol slomljeni i uvenuli cvjetić što je negdje u tom smetlištu čovječanstva smogao snage i s neobuzdanom odlučnošću rastrgao sve lance smrti te zablijesnuo ovaj mrak svojom ljepotom. Djevojčica je sjajila od sreće, iz očiju joj je iskrio poznati mu žar i toplina, kao da je pred očima imao dječaka s bunara. Kad ga je vidjela onako tužnog i beznadnog, bez imalo ustručavanja i ijedne riječi, djevojčica mu je darovala ono svoje jedino blago, a u njenim očima kao da se otvorio još veći bezdan ljubavi i radosti. U udovima se stvorila nova snaga, snaga što je izvirala iz srca koje je nepobjedivo kad u njemu caruje ljubav. Znao je da njegova potraga ima cilj i da je blizu. Našao ga je jednoga dana sasvim slučajno: ispred kapelice visoko u planinama izvirao je jedini na svijetu izvor vode čiste kao kristal što se presijava na suncu. Bio je to izvor molitava mnogih duša koje će spasiti svijet, prvo njegov, a onda cijelu zemlju. Pohranio je to neizmjerno blago u kutijicu i s posebnom pažnjom

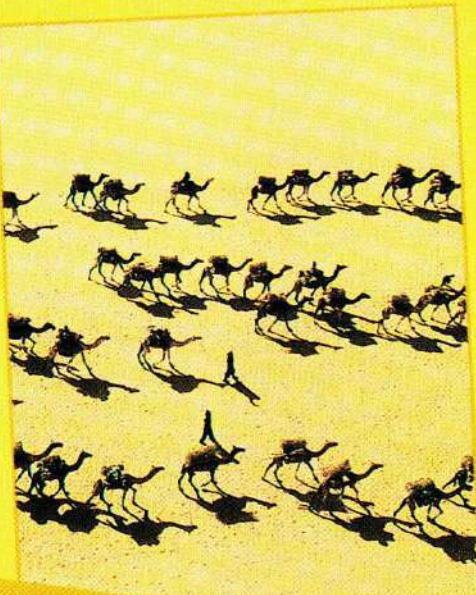
donio ju je u svoj dom. Sljedećeg dana pustinja je procvjetala miliardama cvjetića željnih života, obasjanih radošću tog neizmjernog dara. Još postoji nuda za ovaj svijet, pomislio je u srcu mladić, srcu koje je u spokoju poznavalo sva srca svijeta jer je u sebi nosilo dubinu ljubavi dječaka s bunara.

Piše: Ivana Stiperski

Pripremila: Zorana Perinčić

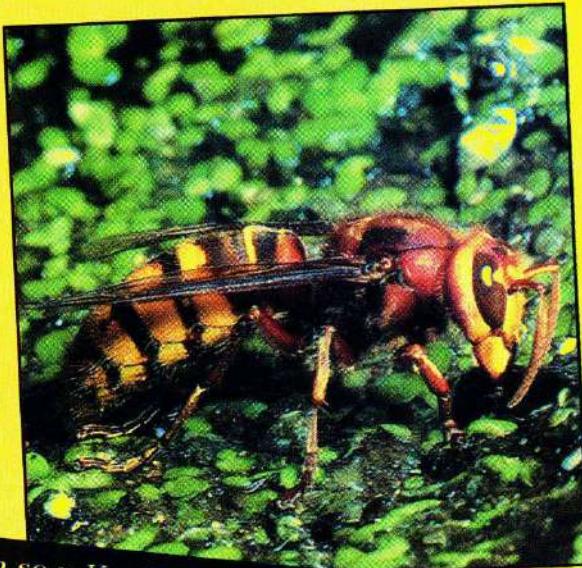
Jeste li

...da se deva ne počinje znojiti sve dok joj se temperatura tijela ne popne na 40 stupnjeva Celzijevih.

ovejl an ansed s ilasip
inačpigE irats us ad...

...da se u Keniji još skuplja med divljih pčela, koji one vrlo poslušno i predano ostavljaju u kanticama što ih domoroci vješaju na grane drveća.

...da za samo jednu noć krtica može iskopati tunel dug gotovo 92 m.

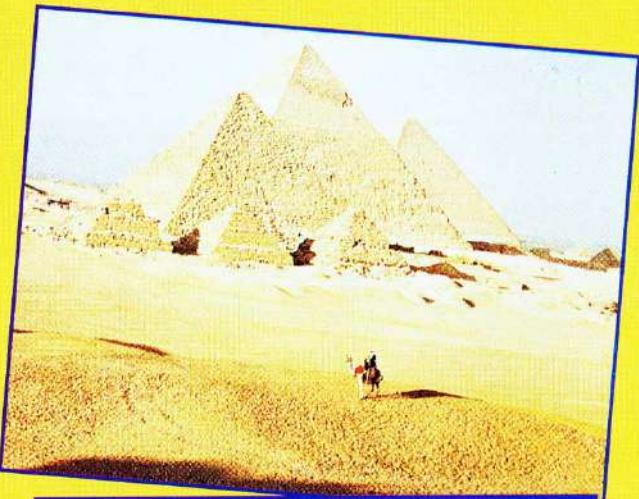

...da se prvi kineski novčić zvao - cash /keš/

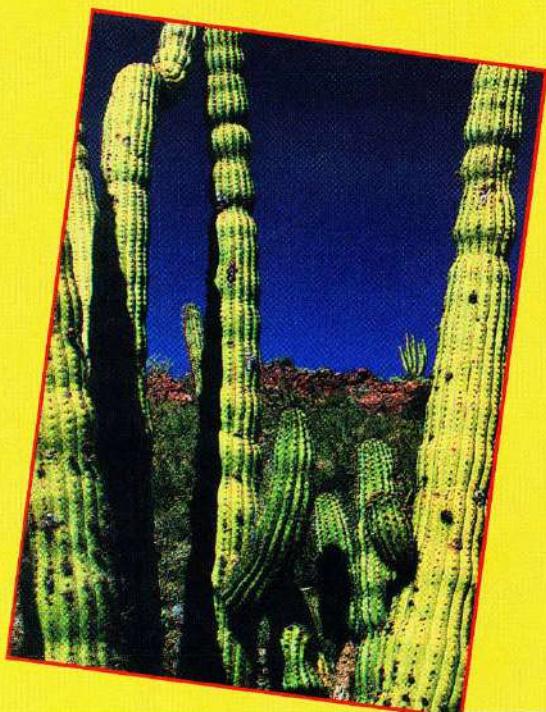
...da u indijskom gradu Calcutti na jednom kvadratnom kilometru živi 50.000 stanovnika.

...da su stari Rimljani "smrzvali" okolje kamenice u udubljenjima u zemlji, koja su prekrivali slamom i snijegom što su ga dopremali s Apeninskog gorja.

znaši... znaši... znaši... znaši... znaši...

...da Keopsova piramida (u Egiptu) sadrži dovoljno kamenja da se sagradi zid visok 3 m oko cijele Francuske.

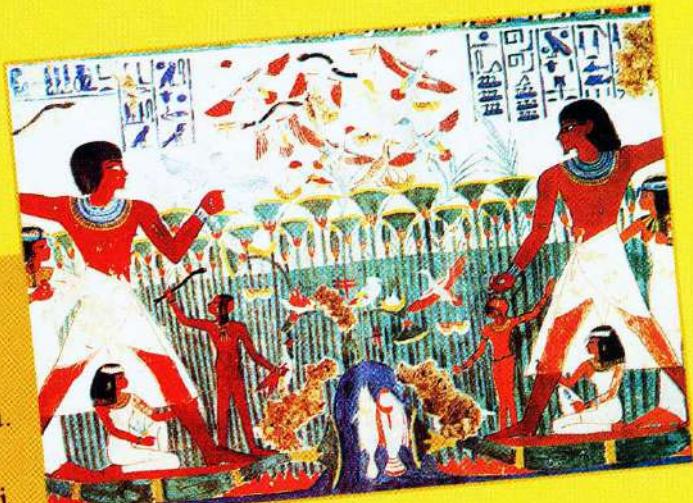

...da zahvaljujući svojim prilagodbama jedan divovski kaktus može preživjeti i do šest godina bez kapljice vode (u laboratoriju).

...da konji ne samo što spavaju stoječki, nego mogu provesti i po nekoliko mjeseci na nogama, a da ne legnu.

...da je najkraći rat u povijesti vođen između Zanzibara i Velike Britanije: trajao je čak 37 min.

...da su faraoni u starom Egiptu morali ustajati po mraku svakoga jutra. U suprotnom, dan ne bi počeo i oni bi bili krivi za to.

“Čovjek samo srcem dobro vidi. Bitno je očima nevidljivo!”

A. de Saint - Exupery